

Volgens mij kunnen we niet meer zonder

*Een kwalitatief onderzoek naar het implementatieproces en de ervaren effecten van
perspectiefregie in de zes Flevolandse gemeenten*

Marjolein van der Kroef

In opdracht van: Programma Zorglandschap Jeugd Flevoland

Uitgevoerd door: Marjolein van der Kroef – Masterstudent Preventieve Jeugdhulp en
Opvoeding, Universiteit van Amsterdam

Begeleid door: Marian van Leeuwen – Programmamanager, Programma Zorglandschap
Jeugd Flevoland

Charlotte Vissenberg – Onderzoeker Lectoraat Klantenperspectief in
Ondersteuning en Zorg, Windesheim Flevoland

Datum: 17 juli 2017

Windesheim Flevoland

Lectoraat
Klantenperspectief in
Ondersteuning en Zorg

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	4
Onderzoeksresultaten	4
Conclusie en aanbevelingen	5
1. Inleiding	7
2. Onderzoeksmethoden	9
2.1. Onderzoeksgroep	9
2.2. Dataverzameling	9
2.3. Analyses	10
3. Resultaten	11
3.1. Lokale ondersteuningsstructuur	11
3.1.1. Lokale interpretatie van perspectiefregie	11
3.1.2. Verantwoordelijkheden van de perspectiefregisseur	11
3.1.3. Proces van regievoering	12
3.1.4. Samenwerking met andere partijen	12
3.1.5. Beleid en monitoring	13
3.1.6. Samenvatting	14
3.2. Bevorderende factoren	15
3.2.1. Bevordering door de Handreiking perspectiefregie en werkgroep	
Basis op orde	15
3.2.2. Bevordering door het concept perspectiefregie	15
3.2.3. Bevordering vanuit de lokale toegang	15
3.2.4. Bevordering vanuit de gemeente	16
3.2.5. Bevordering door de samenwerking met andere partijen	16
3.2.6. Samenvatting	16
3.3. Belemmerende factoren	16
3.3.1. Belemmeringen door de Handreiking perspectiefregie en werkgroep	
Basis op orde	17
3.3.2. Belemmeringen in de lokale toegang	17
3.3.3. Belemmeringen vanuit de gemeente	18
3.3.4. Belemmeringen door de samenwerking met andere partijen	18
3.3.5. Belemmeringen vanuit het zorglandschap	18
3.3.6. Samenvatting	19
3.4. Randvoorwaarden	19
3.4.1. Praktische randvoorwaarden	19
3.4.2. Organisatorische randvoorwaarden	19
3.4.3. Samenvatting	20
3.5. Ambities	20
3.5.1. Ambities voor de lokale toegang	20
3.5.2. Ambities voor het beleid	20
3.5.3. Ambities voor het zorglandschap	21
3.5.4. Ambities voor de samenwerking met andere partijen	21
3.5.5. Samenvatting	22
3.6. Effecten	22
3.6.1. Hoofdeffecten	22

3.6.2. Neveneffecten	23
3.6.3. Bereik van perspectiefregie	23
3.6.4. Samenvatting	23
4. Conclusie en aanbevelingen	24
4.1. Conclusie	24
4.2. Aanbevelingen	25
4.2.1. Stel de taken van de perspectiefregisseur vast en faciliteer deze	25
4.2.2. Verbeter de samenwerking met andere partijen	25
4.2.3. Breng het zorglandschap op orde	25
4.2.4. Monitor de effecten	26
4.2.5. Zorg voor duidelijke richtlijnen vanuit het Zorglandschap	26
Referenties	28
Bijlage 1: Topiclijst diepte-interviews beleidsmedewerkers	31
Bijlage 2: Topiclijst focusgroep perspectiefregisseurs	37
Bijlage 3: Infographic “Volgens mij kunnen we niet meer zonder”	43

Samenvatting

In het huidige onderzoek is op kwalitatieve wijze inzicht verkregen in het implementatieproces en de ervaren effecten van perspectiefregie in de zes Flevolandse gemeenten. Hieronder worden de belangrijkste onderzoeksresultaten samengevat en de aanbevelingen kort weergegeven. Bovendien is dit op laagdrempelige wijze weergegeven in de infographic (zie bijlage 3).

Onderzoeksresultaten

Iedere gemeente heeft haar eigen manier om perspectiefregie in te passen in de huidige lokale ondersteuningsstructuur. Dronten, Lelystad en Urk geven aan perspectiefregie te hebben opgenomen in hun huidige vorm van regievoering. In Almere, Dronten en Lelystad is perspectiefregie belegd bij de lokale toegang. Perspectiefregie is of zal daarentegen niet voorbehouden aan de lokale toegang zijn in Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. De doelgroep in Almere behelst alle jeugdigen in verblijf. In Dronten, Lelystad en Zeewolde is of wordt perspectiefregie echter gericht op alle jeugdcasussen. Perspectiefregie wordt in Noordoostpolder (wellicht) en op Urk toegepast op alle casussen van 0 tot 100. De verantwoordelijkheden en het proces verschillen sterk per gemeente. De perspectiefregisseurs in Almere, Dronten, Lelystad en Noordoostpolder hebben het mandaat om beschikkingen af te geven. In Urk en Zeewolde ligt deze verantwoordelijkheid bij de gemeente. Ook de samenwerking met partijen wordt verschillend ingevuld. Lelystad en Zeewolde maken afspraken met partijen op beleidsniveau, bijvoorbeeld in de subsidiecontracten. In Dronten en Urk maken de perspectiefregisseurs per casus mondeling afspraken met andere hulpverleners. Daarnaast zijn er allerlei gradaties in hoeverre de perspectiefregisseur betrokken blijft, als er sprake is van gedwongen kader.

Uit het gemeentelijk beleid blijkt dat sommige gemeenten verder zijn dan anderen in de implementatie van perspectiefregie. Almere geeft aan perspectiefregie te hebben geïmplementeerd en dat blijkt ook uit de beleidsstukken. Dronten, Lelystad en Urk geven aan perspectiefregie wel geïmplementeerd te hebben, maar hebben in hun beleidsstukken nog niet duidelijk aangegeven te sturen op het toekomstperspectief van jeugdigen. Noordoostpolder en Zeewolde geven aan op dit moment perspectiefregie nog niet geïmplementeerd te hebben.

Door de beleidsmedewerkers en perspectiefregisseurs wordt een verscheidenheid aan bevorderende factoren genoemd voor de implementatie van perspectiefregie. De Handreiking perspectiefregie is volgens de meeste gemeenten goed te gebruiken en daarbij vinden zij dat perspectiefregie past bij de doelgroep en de doelen van de gemeente. Ook is het essentieel voor de implementatie dat de medewerkers achter perspectiefregie staan, dat is het geval in Dronten, Lelystad en Urk. Daarbij zijn de perspectiefregisseurs het erover eens dat een gedragsdeskundige in het team onmisbaar is. In Almere, Urk en Zeewolde staan ook de beleidsmedewerkers achter perspectiefregie. Als laatste zijn samenwerkingsafspraken en goed contact met de partijen bevorderend voor de implementatie. De perspectiefregisseurs geven aan dat het helpt om met de partijen in hetzelfde gebouw te zitten.

Belemmerende factoren in de implementatie van perspectiefregie zijn een centraal onderdeel in dit onderzoek. In Noordoostpolder en Urk kan de implementatie belemmerd worden, doordat zij niet achter de Handreiking staan. In de meeste gemeenten zijn andere prioriteiten en een te volle caseload een belemmerende factor. De perspectiefregisseurs van Lelystad, Urk en Zeewolde geven aan dat ook het een nadeel is, als er geen gedragsdeskundige werkzaam is bij de lokale toegang. Voor de implementatie helpt het niet, dat de taken en verantwoordelijkheden van de perspectiefregisseurs onduidelijk zijn. Binnen de gemeente staan andere prioriteiten en allerhande

ontwikkelingen een goede implementatie van perspectiefregie in de weg. In de samenwerking met partijen is het vooral lastig dat de zorgaanbieders niet handelen zoals de perspectiefregisseur dat verwacht, en dat de onderlinge taken en verantwoordelijkheden niet duidelijk zijn. Daarbij loopt in Almere, Dronten, Lelystad en Urk de samenwerking met gezinsvoogden niet altijd goed, omdat er nog onvoldoende afstemming is tussen de perspectiefregisseur en gezinsvoogd. Als laatste wordt de implementatie van perspectiefregie belemmerd, doordat niet altijd de juiste plaatsen voor jeugdigen beschikbaar zijn in het zorglandschap.

De randvoorwaarden die uit dit onderzoek zijn gebleken, zijn gericht op veel verschillende vlakken. Een belangrijke randvoorwaarde is goed personeel, waarbij opleiding, vaardigheden en voldoende personeel van belang zijn. Volgens de perspectiefregisseurs van Almere, Dronten en Noordoostpolder is een goed registratiesysteem essentieel voor een goede implementatie. Perspectiefregie kan ook niet geïmplementeerd worden zonder voldoende financiële middelen. Almere, Dronten, Lelystad en Zeewolde geven aan de financiële middelen vrij te maken die nodig zijn. Als laatste moet het zorglandschap volgens Dronten en Lelystad goed geregeld zijn, zodat er echt gestuurd kan worden op het toekomstperspectief.

De gemeenten hebben genoeg ambities om nog beter op het toekomstperspectief van jeugdigen te sturen. Daarom willen bijna alle gemeenten perspectiefregie (door)ontwikkelen, ieder op een eigen vlak. De perspectiefregisseurs van Dronten, Lelystad en Zeewolde hebben daarnaast de wens om de capaciteit perspectiefregisseurs te vergroten. Ook beleidsmatig moeten er in alle gemeenten nog allerlei zaken ontwikkeld of anders ingericht worden, onder andere moet er duidelijkheid komen in verschillende gemeenten wat perspectiefregie inhoudt en wat de taken en verantwoordelijkheden zijn. Dronten en Lelystad zien het belang in van veranderingen in het zorglandschap, in de overgang van 18- naar 18+, in de afbouw van plaatsen in verblijf en in het ontwikkelen van alternatieven voor verblijf. De meeste ambities hebben de gemeenten op het vlak van samenwerking met partijen. Almere, Dronten, Urk en Zeewolde hebben ambities om het contact met het voorveld te versterken, zodat er meer preventief gewerkt kan worden. Ook geeft het merendeel van de gemeenten aan dat de samenwerking met zorgaanbieders verbeterd moet worden, door onder andere het delen van het plan van aanpak, het bijwonen van evaluaties door de perspectiefregisseur en het maken van samenwerkingsafspraken. Als laatste is het een wens van Dronten en Lelystad dat de perspectiefregisseur actiever regie gaat voeren in het gedwongen kader.

In geen enkele gemeente kan nog met zekerheid worden vastgesteld dat perspectiefregie effect heeft op het sturen op het toekomstperspectief van de jeugdige. Wel hebben de beleidsmedewerkers van Dronten en Lelystad de verwachting dat perspectiefregie dit effect kan behalen. Op Urk worden nog geen effecten ervaren van perspectiefregie. De perspectiefregisseurs zijn verdeeld in de verwachting of perspectiefregie kan behalen dat geen enkele jeugdige meer tussen wal en schip valt. Daarnaast geven Dronten, Lelystad en Urk aan enkele positieve neveneffecten te ervaren. Als laatste hebben de gemeenten het nog niet voor elkaar gekregen dat 100% van de jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader een perspectiefregisseur heeft.

Conclusie en aanbevelingen

In het huidige onderzoek komt naar voren dat de implementatie van perspectiefregie nog niet is afgerond in de Flevolandse gemeenten. Toch is elke gemeente op haar eigen wijze bezig om te waarborgen dat bij elke jeugdige in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader op het toekomstperspectief wordt gestuurd. Uit het onderzoek blijken een aantal punten, waar nog werk nodig is. Daarop zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd.

Om op het toekomstperspectief van jeugdigen te kunnen sturen is het voor de medewerkers van de lokale toegang belangrijk dat zij weten wat hun taken wat betreft perspectiefregie zijn. Het

blijkt dat deze medewerkers nog te vaak niet goed weten wat er van hen verwacht wordt. Daarom ligt er voor de gemeenten de opdracht om duidelijk vast te leggen wat er van de perspectiefregisseurs verwacht wordt.

In het sturen op toekomstperspectief staat de coördinatie van jeugdhulp centraal. Bij casussen met jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader zijn andere hulpverleners betrokken, bijvoorbeeld degenen in de residentiële instelling direct met de jeugdigen werken. De perspectiefregisseur kan de jeugdhulp pas coördineren gericht op het toekomstperspectief, als de onderlinge samenwerking goed geregeld is.

Om perspectiefregie te laten slagen moeten niet alleen de gemeenten hun randvoorwaarden op orde hebben. Ook in het regionale zorglandschap moet één belangrijke voorwaarde op orde zijn: er moeten voldoende geschikte plaatsen zijn voor jeugdigen om naar door te stromen. De perspectiefregisseur kan hard werken aan het sturen op toekomstperspectief, maar zodra dat perspectief niet bereikt kan worden vanwege te weinig of ongeschikte plaatsen, heeft dit weinig nut.

Uiteindelijk zal perspectiefregie effect moeten opleveren in dat er beter gestuurd wordt op het toekomstperspectief van jeugdigen. Aangezien deze effecten nu nog niet te zien zijn, is het belangrijk dat de effecten van perspectiefregie gemonitord worden. Ook is het essentieel ervoor te zorgen dat alle jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader een perspectiefregisseur krijgen.

In 2016 hebben de zes Flevolandse gemeenten afgesproken om perspectiefregie te gaan implementeren. In de Handreiking perspectiefregie zijn de gezamenlijke afspraken, de minimale voorwaarden, vastgelegd (Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d.). Het huidige onderzoek laat zien dat niet alle gemeenten voldaan hebben aan deze voorwaarden. Dit is tegenstrijdig met het feit dat alle gemeenten akkoord hebben gegeven op de afspraken omtrent perspectiefregie. Hier ligt een rol voor de partijen van het Zorglandschap Jeugd Flevoland om te besluiten wat ze van deze situatie vinden.

1. Inleiding

“Volgens mij kunnen we niet meer zonder”, zo spreekt een beleidsmedewerker jeugd over perspectiefregie. In 2016 constateerden de gemeenten en zorgaanbieders van Flevoland dat hulpverleners niet genoeg stuurden op het toekomstperspectief van jeugdigen, als die in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader kwamen (Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d.). Het toekomstperspectief werd niet geformuleerd of, als het toekomstperspectief wel duidelijk was, werd de juiste hulp niet voldoende en gecoördineerd ingezet. Het gevolg was dat jeugdigen te lang in zware zorg zaten en ze niet terug naar huis konden, omdat er geen hulp werd geboden aan het systeem van de jeugdige. Door de beperkte doorstroom raakten de zorginstellingen voor jeugdhulp met verblijf verstopt en konden andere jeugdigen daar niet meer terecht.

In het programma Zorglandschap Jeugd Flevoland hebben de gemeenten en zorgaanbieders een van de oplossingen voor dit probleem gezocht in ‘perspectiefregie’, uitgewerkt in de ‘Handreiking perspectiefregie’ (Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d.). Perspectiefregie is een functionaliteit, waarin centraal staat dat voor elke jeugdige in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader een perspectiefregisseur beschikbaar is. De perspectiefregisseur helpt de jeugdige en het gezin om te sturen op het toekomstperspectief. Dit toekomstperspectief is het einddoel van alle ingezette jeugdhulptrajecten en kan ‘terug naar huis’, ‘zelfstandig wonen’ of ‘langdurig in verblijf’ zijn. Van het totaal aantal jeugdigen in Flevoland in jeugdhulp met verblijf zit in 2016 62%, oftewel 1235 jeugdigen, in het vrijwillig kader (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017). Eind 2016 hebben de Flevolandse gemeenten besloten om in 2017 perspectiefregie in hun lokale ondersteuningsstructuur te gaan implementeren.

Anno 2017 is perspectiefregie nog zeer actueel. Het Toezicht Sociaal Domein/Samenwerkend Toezicht Jeugd (TSJ/STD) (z.d.) heeft in april 2017 geconcludeerd dat professionals in het sociaal domein handelingsverlegen zijn op het gebied van vroegsignalering en preventie, eigen kracht en veiligheid. Deze handelingsverlegenheid ontstaat uit onduidelijkheid bij de professionals over de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de regisseur. Ook blijkt het een knelpunt dat sommige gezinnen onvoldoende eigen regie kunnen voeren en dat professionals dit niet snel genoeg inschatten. Hierdoor wordt er niet op tijd passende hulp ingezet om het gezin te ondersteunen in de regievoering. Ook de Kinderombudsman en het TSJ/STD (2016) benadrukken het belang van regievoering in de jeugdhulp. Volgens hen is regie een van de vijf randvoorwaarden voor de veiligheid van jeugdigen in de toegang tot jeugdhulp.

Het blijkt dus essentieel voor het slagen van de jeugdhulp dat perspectiefregie goed geregeld is en ingezet wordt. Om de gemeenten van Flevoland hierin te ondersteunen is het huidige onderzoek opgezet. Dit onderzoek is in opdracht van het programma Zorglandschap Jeugd Flevoland en wordt uitgevoerd in het kader van de monitor door Windesheim Flevoland. Als masterstudent Preventieve Jeugdhulp en Opvoeding zet ik mijn expertise over het voorkomen van problematiek en het herstellen van het gewone leven in voor het opzetten en uitvoeren van dit onderzoek. Centraal staat dit onderzoeksdoel:

Inzicht krijgen in het implementatieproces van perspectiefregie en de ervaren effecten van perspectiefregie in de zes Flevolandse gemeenten

In het onderzoek zijn zes thema's opgesteld, aan de hand waarvan het implementatieproces en de ervaren effecten van perspectiefregie worden onderzocht. Dit zijn de zes bijbehorende onderzoeksvragen:

1. Hoe wordt per gemeente perspectiefregie ingepast in de huidige lokale ondersteuningsstructuur?
2. Wat zijn per gemeente de bevorderende factoren van de implementatie van perspectiefregie in het beleid en de praktijk?
3. Wat zijn per gemeente de belemmerende factoren van de implementatie van perspectiefregie in het beleid en de praktijk?
4. Welke randvoorwaarden zijn er per gemeente nodig om perspectiefregie te kunnen implementeren in het beleid en de praktijk?
5. Wat moet er per gemeente in het beleid en in de praktijk nog bereikt worden om perspectiefregie te implementeren?
6. Wat zijn per gemeente de ervaren hoofd- en neveneffecten van perspectiefregie op het toekomstperspectief van de jeugdigen?

Om deze vragen te onderzoeken is in de literatuur gezocht naar wat bekend is over factoren die implementatieprocessen beïnvloeden. Aan de hand van deze factoren zijn beleidsmedewerkers en medewerkers van de lokale toegang van alle Flevolandse gemeenten ondervraagd. Daarnaast zijn de beleidsdocumenten van de gemeenten geraadpleegd. Dit alles vormt een beeld van hoe het ervoor staat met de implementatie van perspectiefregie en of er al effecten te merken zijn.

2. Onderzoeksmethoden

Het huidige onderzoek is een kwalitatief onderzoek met als onderzoeksdoel: Inzicht krijgen in het implementatieproces van perspectiefregie en de ervaren effecten van perspectiefregie in de zes Flevolandse gemeenten. Om dit doel te bereiken zijn zes onderzoeksvragen opgesteld over verschillende thema's omtrent de implementatie van perspectiefregie. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke methoden zijn ingezet voor dit onderzoek.

2.1. Onderzoeksgroep

Er zijn twee onderzoeksgroepen gevormd. Op deze manier is het mogelijk de implementatie van perspectiefregie te onderzoeken in zowel het beleid als de praktijk. De eerste onderzoeksgroep bestaat dan ook uit beleidsmedewerkers jeugd van de zes Flevolandse gemeenten. Van elke gemeente hebben een of twee beleidsmedewerkers deelgenomen. Deze groep bestaat in totaal uit acht personen, twee mannen en zes vrouwen. Er waren onder de beleidsmedewerkers drie dertigers, een veertiger, drie vijftigers en een zestiger. Allen hebben de Nederlandse nationaliteit.

De tweede onderzoeksgroep bestaat uit medewerkers van de lokale toegang van de zes Flevolandse gemeenten. Deze medewerkers vervullen in hun dagelijks werk de taak van perspectiefregisseur of zijn verantwoordelijk voor een team van perspectiefregisseurs. Van elke gemeente heeft een medewerker van de lokale toegang deelgenomen. Deze groep bestaat in totaal uit zes personen, zes vrouwen. Er waren onder de medewerkers van de lokale toegang een twintiger, vier dertigers en een veertiger. Allen hebben de Nederlandse nationaliteit. Vanaf nu worden de medewerkers van de lokale toegang voor het gemak 'perspectiefregisseur' genoemd.

2.2. Dataverzameling

In dit onderzoek zijn twee vormen van dataverzameling gebruikt, in de maanden april en mei 2017. Ten eerste hebben de beleidsmedewerkers deelgenomen aan individuele, semigestructureerde diepte-interviews. Alleen de twee deelnemers van Noordoostpolder zijn samen geïnterviewd. Een semigestructureerd interview is gericht op het ontdekken van de mening van de deelnemer over een aantal topics, waarbij ruimte is om de specifieke vragen af te laten hangen van het verloop van het gesprek (Bryman, 2012). De interviews duurden ongeveer een uur en waren gestructureerd aan de hand van een topiclijst. De topiclijst is opgesteld met behulp van de Implementatiewijzer van Ooms, Wilschut en Van Loon (Daamen, 2015). De Implementatiewijzer is gebaseerd op de Kwaliteitscirkel van Deming (Plan Do Check Act) en toont hoe een interventie planmatig geïmplementeerd kan worden. In het interview heeft de onderzoeker doorgevraagd op een aantal onderwerpen, die uit de literatuur blijken belangrijk te zijn bij een implementatieproces (zie bijlage 1 voor de gehele topiclijst met bronvermeldingen).

Ten tweede hebben de perspectiefregisseurs deelgenomen aan een focusgroep. Alleen de perspectiefregisseur van Lelystad kon niet aanwezig zijn en is daarom telefonisch geïnterviewd. Een focusgroep is een soort groepsinterview, waarbij de deelnemers op elkaars mening kunnen reageren en zo bouwen aan een gezamenlijke visie (Bryman, 2012). De focusgroep duurde anderhalf uur en was gestructureerd aan de hand van vier stellingen. Elke stelling was zo geformuleerd dat er informatie opgehaald kon worden over enkele van de onderzoeksvragen. In de focusgroep heeft de onderzoeker doorgevraagd op een aantal onderwerpen, die uit de literatuur blijken belangrijk te zijn bij een implementatieproces (zie bijlage 2 voor de gehele topiclijst met bronvermeldingen).

Ten derde is er specifiek voor de eerste onderzoeksvraag een documentanalyse uitgevoerd. Voor de documentanalyse zijn van elke gemeente beleidsstukken, werkbeschrijvingen, enzovoorts, verzameld. Hierin is gezocht naar wat er in het beleid geschreven is over perspectiefregie of aanverwante onderwerpen.

2.3. Analyses

Voor de analyse van de interviews en focusgroep is een thematische analyse gebruikt (Bryman, 2012). Dit is een methode waarbij gezocht wordt naar thema's binnen kwalitatieve data. Om ze te kunnen analyseren zijn de interviews en de focusgroep als eerste verbatim getranscribeerd. Als tweede zijn de transcripten opgedeeld in kleine fragmenten, waarin over één onderwerp gesproken wordt. Die fragmenten zijn onderverdeeld bij een of meerdere onderzoeksvragen, oftewel thema's. Als derde zijn voor elke gemeente de fragmenten per thema onderverdeeld in een aantal subthema's. Door deze ordening van de data kunnen patronen en overeenkomsten en verschillen tussen de gemeenten worden ontdekt.

Voor de documentanalyse zijn de documenten doorgenomen op zoek naar informatie over perspectiefregie en aanverwante onderwerpen. Er is gezocht in de documenten naar termen als 'perspectiefregie', 'regie', 'regievoering', 'regisseur', 'eigen regie' en 'eigen kracht'. Met de gevonden informatie is per gemeente een overzicht gecreëerd van het huidige beleid omtrent perspectiefregie.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten van dit onderzoek centraal. Aan de hand van de zes thema's / onderzoeksvragen wordt verkend wat de beleidsmedewerkers en perspectiefregisseurs hebben gezegd en wat er uit de documenten is gebleken. Binnen de subthema's wordt weergegeven wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen de gemeenten. Hierbij is het belangrijk in gedachten te houden dat gerapporteerd is wat de beleidsmedewerkers en perspectiefregisseurs gezegd hebben. Dit betekent niet dat een gemeente het oneens is met een punt, als die gemeente daarbij niet genoemd wordt. Dit punt is alleen niet genoemd door de betreffende beleidsmedewerker of perspectiefregisseur.

3.1. Lokale ondersteuningsstructuur

De eerste onderzoeksvraag is: Hoe wordt per gemeente perspectiefregie ingepast in de huidige lokale ondersteuningsstructuur? Hiermee wordt onderzocht hoe de gemeenten perspectiefregie hebben georganiseerd binnen hun eigen lokale situatie. Belangrijke subthema's bleken lokale interpretatie van perspectiefregie, verantwoordelijkheden van de perspectiefregisseur, proces van regievoering, samenwerking met andere partijen en beleid en monitoring te zijn.

3.1.1. Lokale interpretatie van perspectiefregie

In Dronten, Lelystad en Urk bestond al een vorm van regievoering vóór de implementatie van perspectiefregie. Hier is perspectiefregie opgenomen in de bestaande vorm. Almere is daarentegen recent, vanaf januari 2017, gestart met de implementatie van perspectiefregie. In Zeewolde is ervaren dat het minimaal beleggen van regie, met de EVO, voor knelpunten zorgt. Daarom is het plan om perspectiefregie te gaan implementeren in de nabije toekomst. In Noordoostpolder wordt nog onderzocht of de functie perspectiefregie een plaats krijgt in de ondersteuningsstructuur.

Perspectiefregie wordt in Lelystad belegd bij het JGT en wordt op alle jeugdcasussen toegepast. De gidsen jeugd zijn in Dronten verantwoordelijk voor perspectiefregie en voeren regie op alle jeugdcasussen in het vrijwillig kader. In Almere is de JGZ verantwoordelijk voor perspectiefregie en wordt het toegepast bij alle jeugdigen in jeugdhulp met verblijf. Daarentegen wordt op Urk de perspectiefregisseur gekozen aan de hand van de wensen van de inwoner. Dit kan dus ook een betrokken ambulant werker zijn. Urk past perspectiefregie toe op alle casussen van 0 tot 100. Ook in Noordoostpolder wordt de regisseur gekozen aan de hand van de wensen van de inwoner en wordt de huidige vorm van regie, casusregie, toegepast op alle casussen van 0 tot 100. De huidige regievoerders in Zeewolde, de Eerst Verantwoordelijke Ondersteuners (EVO), zijn mensen die dicht bij de inwoner staan.

3.1.2. Verantwoordelijkheden van de perspectiefregisseur

Centraal in Dronten staat het routeplan. Daarin legt de perspectiefregisseur in samenspraak met het gezin afspraken vast over perspectiefregie. Het JGT van Lelystad heeft naast de regierol ook twee andere rollen: de aannemer en de coach. Dit betekent dat het JGT ook verantwoordelijk is voor de vraagverheldering en zelf ambulante hulp biedt. Net als in Dronten wordt het plan van aanpak opgesteld samen met het gezin. In het Doen!-team van Noordoostpolder is het belangrijk om te werken vanuit wat de inwoner nodig heeft. De regisseur heeft geen vast takenpakket:

“Wij zijn niet zo van de protocollen. (...) Wij zijn van het gewoon doen.” (Beleidsmedewerker Noordoostpolder 1)

In Almere, Dronten, Lelystad en Noordoostpolder hebben de medewerkers van de lokale toegang die de taak van perspectiefregisseur hebben, het mandaat van de gemeente gekregen om beschikkingen af te geven. In Urk en Zeewolde hebben de medewerkers van de lokale toegang geen mandaat van de gemeente om beschikkingen af te geven. Bij Urk en Zeewolde ligt deze taak respectievelijk bij het sociaal team en Expertteam om de gemeente een advies voor de beschikking te geven. De gemeente geeft zelf de beschikking af.

3.1.3. Proces van regievoering

In Dronten is de perspectiefregisseur verantwoordelijk voor het opstellen van het routeplan. Daarnaast zorgt de casusregisseur, veelal de zorgaanbieder, voor het perspectiefplan. Hiermee moet binnen enkele maanden het perspectief van de jeugdige en de vervolgacties duidelijk zijn. Op Urk wordt een nieuwe casus eerst besproken in het sociaal team. Tijdens het proces houdt de regisseur zich bezig met het afstemmen met de betrokken partijen tijdens rondetafelgesprekken, het maken van afspraken en het evalueren hiervan. Als perspectiefregisseur houdt het JGT van Lelystad zich bezig met het opstellen en evalueren van het plan van aanpak en het afstemmen met de betrokken partijen. Zowel Urk als Noordoostpolder hebben geen vast moment om een perspectiefregisseur aan te wijzen, dit komt als vanzelf ter sprake tijdens het proces.

De perspectiefregisseurs in Lelystad voeren niet altijd even actief perspectiefregie in casussen. Dit is afhankelijk van de competenties van het gezin, het perspectief van de jeugdige en de fase in het hulpverleningsproces. Ook Urk en Noordoostpolder stemmen op de casus af hoe actief er regie gevoerd moet worden, dit is maatwerk:

“Een stukje loslaten, net als dat je met een klein kind doet. Je probeert van: Kun je nu zelf lopen? Je valt, probeer het weer, nog een keer, opstaan. Nou, dat! Dat is een beetje, ja, dat is een stukje balans van afstand en nabijheid.” (Beleidsmedewerker Urk)

Bij een crisis in Almere, Dronten, Lelystad, Urk en Zeewolde wordt de casus altijd meteen vanaf het begin opgepakt door de perspectiefregisseur die al betrokken is bij de casus of dat eerder was. In Almere is daarbij de afspraak gemaakt dat Veilig Thuis de casus oppakt, als de JGZ de casus al afgesloten heeft.

3.1.4. Samenwerking met andere partijen

In Lelystad zijn op beleidsniveau samenwerkingsafspraken gemaakt met zorgaanbieders in bijvoorbeeld protocollen en subsidiecontacten. Zo wordt duidelijk vastgesteld wie welke rol heeft. Ook in Zeewolde zijn er samenwerkingsafspraken met partners, bijvoorbeeld Veilig Thuis. Deze zijn alleen nog op basis van het oude systeem. Op Urk wordt de samenwerking veelal mondeling en per casus afgestemd tussen de perspectiefregisseur en andere hulpverleners. Daarnaast zijn er ook afspraken vastgelegd. Op Urk is de regisseur sociaal netwerk verantwoordelijk voor het monitoren van de samenwerking tussen partijen. Als er zaken niet goed lopen, organiseert de regisseur sociaal netwerk rondetafelgesprekken met de betrokkenen en schaaft het zo nodig op naar het management. In Dronten worden van tevoren de afspraken over perspectiefregie vastgelegd in het routeplan. Daarmee is de ruimte geschapt voor perspectiefregisseurs en zorgaanbieders om elkaar erop aan te spreken, als iets niet volgens plan gebeurt.

Rondom perspectiefregie in het gedwongen kader hebben Dronten en Lelystad afspraken gemaakt met de gecertificeerde instellingen uit de regio. In Dronten wordt opgemerkt dat gecertificeerde instellingen van buiten de regio niet altijd afweten van het bestaan van de perspectiefregisseur. Dan worden er mondeling afspraken gemaakt. De gemeenten verschillen in

hoeverre ze perspectiefregie voeren in het gedwongen kader. Lelystad ziet de gezinsvoogd als de regisseur en voert de lokale toegang minder actief de regie. Dronten en Zeewolde dragen daarentegen de regie geheel over aan de gezinsvoogd, als er sprake is van gedwongen kader. De perspectiefregisseur in Almere blijft regie voeren, naast de gezinsvoogd.

3.1.5. Beleid en monitoring

Elke gemeente implementeert perspectiefregie anders in het beleid en gebruikt ook andere termen. Almere spreekt over perspectiefregie, Dronten over procesregie, Lelystad over de regierol, Noordoostpolder en Zeewolde over casusregie en Urk over casuscoördinatie. In Dronten, Lelystad en Zeewolde monitoren de leidinggevenden van de lokale toegang de implementatie van perspectiefregie in de praktijk. Knelpunten worden gedeeld met de beleidsmedewerker. In Almere ligt de taak om de implementatie te monitoren bij de Coöperatie Jeugdgezondheidszorg (JGZ).

De beleidsmedewerker van Almere geeft aan dat de JGZ de opdracht heeft perspectiefregie uit te voeren en het benodigde beleid te ontwikkelen. In de beleidsstukken komt het een en ander over regievoering terug. In de gemeente Almere staat de inwoner centraal (Gemeente Almere, 2014). Een van de belangrijke principes van Almere is dan ook burgerkracht. Daarbij hoort dat de inwoner verantwoordelijk is voor zichzelf en het oplossen van zijn eigen problemen. Als hij of zij problemen ondervindt, wordt de nadruk in de hulpverlening gelegd op eigen regie, zelfredzaamheid en zelfoplossend vermogen. Niet elke inwoner is echter voldoende zelfredzaam. Dan biedt de gemeente de ondersteuning die nodig is. De hulpverlening wordt vormgegeven vanuit het principe 1 huishouden, 1 plan, 1 aanpak, ook op school. Als jeugdigen meerdere vormen van hulp ontvangen, wordt dit gezien als een complexe casus (JGZ, 2017). Met deze hulp wordt gewerkt aan het bereiken van het toekomstperspectief van de jeugdige. Indien nodig wordt perspectiefregie ingezet om goede afspraken tussen de zorgaanbieders te realiseren.

De beleidsmedewerker van Dronten geeft aan dat perspectiefregie nog niet als zozeer in de beleidsstukken is opgenomen, maar dat staat wel in de planning. In de huidige beleidsstukken komt procesregie wel terug; perspectiefregie valt daaronder. In de gemeente Dronten wordt er in principe van uitgegaan dat regievoering niet ingezet hoeft te worden, aangezien het grootste deel van de inwoners zelfredzaam is (Gemeente Dronten, z.d.-c). Deze mensen kunnen zelf regie voeren over hun hulpverleningstraject en ze kunnen hun eigen toekomstbeeld verwezenlijken. Als er toch regievoering ingezet moet worden, is 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur een belangrijk principe in Dronten (Gemeente Dronten, z.d.; Petrusma & De Jonge, 2014). In het routeplan wordt voor een casus onder andere vastgelegd hoe de casusregie en procesregie geregeld worden (Gemeente Dronten, z.d.-a). De casusregisseur voert inhoudelijk de regie (Gemeente Dronten, 2014). In speciale gevallen wordt de hulp ingeroepen van een gids om procesregie te voeren (Gemeente Dronten, z.d.-b).

De beleidsmedewerker van Lelystad geeft aan dat perspectiefregie nog niet als zozeer in de beleidsstukken is opgenomen, maar dat staat wel in de planning. In de huidige beleidsstukken komt de regierol wel terug. In de gemeente Lelystad wordt ervan uitgegaan dat de inwoners zelfredzaam zijn en weten wat het beste voor zichzelf is (Gemeenteraad Lelystad, 2014). Echter niet elke inwoner heeft de vermogens om zelfredzaam te zijn. Lelystad houdt deze inwoners goed in de gaten. In principe stelt de gemeente zich faciliterend en stimulerend op. Als het nodig is, neemt de gemeente de rol van regisseur en handhaver op zich. Gezinnen die extra hulp nodig hebben, kunnen terecht bij het Jeugd & Gezinsteam (JGT) (Gemeente Lelystad, 2014c). De hulp wordt vormgegeven aan de hand van het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur (Gemeente Lelystad, 2014a; Gemeente Lelystad, 2014b; Gemeente Lelystad, 2014c). Het JGT neemt dan de taak van regisseur op zich. Hierin is het sturen op een helder toekomstperspectief belangrijk (Gemeente Lelystad, 2017).

De beleidsmedewerker van Noordoostpolder geeft aan dat perspectiefregie nog niet in de beleidsstukken is opgenomen en dat er wordt onderzocht of de functie perspectiefregie past in de

lokale situatie. In de beleidsstukken geeft de gemeente Noordoostpolder aan ervan uit te gaan dat inwoners met hun eigen kracht en ondersteuning van hun netwerk het kunnen redden (Gemeente Noordoostpolder, 2014a; Gemeente Noordoostpolder, 2014b). Als er meer nodig is, biedt de gemeente ondersteuning die past bij de hulpvraag van de inwoner. De ondersteuning wordt integraal aangepakt volgens het principe van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Bij meerdere hulpvragen stelt de inwoner met de hulpverlener een plan op voor het afstemmen van alle hulpverlening, waarbij de hulpverlener als casusregisseur fungeert (Gemeente Noordoostpolder, 2014b).

In de beleidsstukken geeft de gemeente Urk aan ervan uit te gaan dat de inwoners meedoen in de samenleving op basis van hun eigen kracht (Gemeente Urk, z.d.). Waar nodig ondersteunen inwoners elkaar op basis van samenkracht. Niet iedereen beschikt echter over genoeg eigen kracht en samenkracht om het zelf te redden. Dan biedt de gemeente extra ondersteuning. Urk hecht er belang aan dat de hulpverlening integraal wordt aangeboden en hanteert hierbij het principe 1 gezin, 1 plan (o.a. Gemeente Urk, z.d.). Als de partijen die betrokken zijn bij de hulpverlening, er niet samen uitkomen, of als de casus te complex is, wordt er een coördinator aangewezen (Gemeente Urk, 2014). De casuscoördinator is er verantwoordelijk voor dat de hulpverlening samenhangend is. Daarnaast is vanuit de gemeente de regisseur sociaal netwerk aangesteld (Gemeente Urk, z.d.). Als onafhankelijke partij kan deze regisseur ingeschakeld worden voor het begeleiden en ondersteunen van de verschillende partijen in een netwerk.

De beleidsmedewerker van Zeewolde geeft aan dat perspectiefregie nog niet als zozeer in de beleidsstukken is opgenomen, maar dat staat wel in de planning. Zeewolde is op dit moment bezig een nieuw systeem voor de lokale toegang te ontwikkelen, waarin perspectiefregie een plaats krijgt. In de beleidsstukken geeft de gemeente Zeewolde aan van het geloof in de eigen kracht van inwoners, hun netwerk en de maatschappij uit te gaan (Gemeente Zeewolde, z.d.). Daarom worden inwoners als verantwoordelijk voor zichzelf gezien. Mochten ze daar hulp bij nodig hebben, kunnen hulpverleners ondersteuning bieden, zodat de inwoners samen met hun netwerk weer zelf verder kunnen. In de hulpverlening wordt optimaal aangesloten bij de inwoner. Met gezinnen die ondersteuning ontvangen van meerdere hulpverleners, wordt een ondersteuningsplan opgesteld. Een belangrijk onderdeel in het oude systeem is de benoeming van de Eerst Verantwoordelijke Hulpverlener (EVO). Op deze manier wordt de integrale en multidisciplinaire werkwijze en het werken volgens het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur gewaarborgd (Schouten & Gorter, 2014). In het nieuwe systeem voert de klantmanager als casusregisseur de regie over een casus (Doornebosch, 2017). Tijdens het gehele hulpverleningstraject is de klantmanager bij het gezin betrokken.

3.1.6. Samenvatting

Iedere gemeente heeft haar eigen manier om perspectiefregie in te passen in de huidige lokale ondersteuningsstructuur. Dronten, Lelystad en Urk geven aan perspectiefregie te hebben opgenomen in hun huidige vorm van regievoering. In Almere, Dronten en Lelystad is perspectiefregie belegd bij de lokale toegang. Perspectiefregie is of zal daarentegen niet voorbehouden aan de lokale toegang zijn in Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. De doelgroep in Almere behelst alle jeugdigen in verblijf. In Dronten, Lelystad en Zeewolde is of wordt perspectiefregie echter gericht op alle jeugdcasussen. Perspectiefregie wordt in Noordoostpolder (wellicht) en op Urk toegepast op alle casussen van 0 tot 100. De verantwoordelijkheden en het proces verschillen sterk per gemeente. De perspectiefregisseurs in Almere, Dronten, Lelystad en Noordoostpolder hebben het mandaat om beschikkingen af te geven. In Urk en Zeewolde ligt deze verantwoordelijkheid bij de gemeente. Ook de samenwerking met partijen wordt verschillend ingevuld. Lelystad en Zeewolde maken afspraken met partijen op beleidsniveau, bijvoorbeeld in de subsidiecontracten. In Dronten en Urk maken de perspectiefregisseurs per casus mondeling afspraken met andere hulpverleners. Daarnaast zijn er

allerlei gradaties in hoeverre de perspectiefregisseur betrokken blijft, als er sprake is van gedwongen kader.

Uit het gemeentelijk beleid blijkt dat sommige gemeenten verder zijn dan anderen in de implementatie van perspectiefregie. Almere geeft aan perspectiefregie te hebben geïmplementeerd en dat blijkt ook uit de beleidsstukken. Hier is perspectiefregie operationeel, volgens de beoordeling van beleid van de Kinderombudsman (2014). Dit betekent dat de gemeente beleid voert op perspectiefregie, dit heeft vastgelegd in beleidsstukken, maar nog geen zicht heeft op het bereiken van de doelgroep. Dronten, Lelystad en Urk geven aan perspectiefregie wel geïmplementeerd te hebben, maar hebben in hun beleidsstukken nog niet duidelijk aangegeven te sturen op het toekomstperspectief van jeugdigen. Hier is perspectiefregie aanwezig (De Kinderombudsman, 2014). Dit betekent dat de gemeenten beleid voeren op perspectiefregie, maar dit niet hebben vastgelegd in beleidsstukken. Noordoostpolder en Zeewolde geven aan op dit moment perspectiefregie nog niet geïmplementeerd te hebben. Hier is perspectiefregie niet aanwezig (De Kinderombudsman, 2014). Dit betekent dat de gemeenten geen beleid voeren op perspectiefregie.

3.2. Bevorderende factoren

De tweede onderzoeksvraag is: Wat zijn per gemeente de bevorderende factoren van de implementatie van perspectiefregie in het beleid en de praktijk? Hiermee wordt onderzocht welke factoren eraan bijdragen dat perspectiefregie goed geïmplementeerd kan worden in de gemeenten. Belangrijke subthema's bleken bevordering door de Handreiking perspectiefregie en werkgroep Basis op orde, door het concept perspectiefregie, vanuit de lokale toegang, vanuit de gemeente en door de samenwerking met andere partijen te zijn.

3.2.1. Bevordering door de Handreiking perspectiefregie en werkgroep Basis op orde

In een aantal gemeenten helpt de Handreiking perspectiefregie bij de implementatie van perspectiefregie. De Handreiking is volgens de beleidsmedewerkers van Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde duidelijk geschreven. De beleidsmedewerkers van Almere, Dronten en Zeewolde vinden de Handreiking bovendien goed uit te voeren voor de medewerkers. Ook ervaart de beleidsmedewerker van Lelystad het als duidelijk dat er in de werkgroep regionale afspraken gemaakt zijn over perspectiefregie en vindt de beleidsmedewerker van Zeewolde het prettig dat er in de werkgroep is gesproken over de verschillende visies van de gemeenten.

3.2.2. Bevordering door het concept perspectiefregie

In het concept perspectiefregie zitten een aantal factoren die bevorderend zijn bij de implementatie ervan. De beleidsmedewerkers van Almere en Zeewolde vinden perspectiefregie passend om in te zetten bij jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader. Ook geven de beleidsmedewerkers van de verschillende gemeenten aan dat perspectiefregie helpt om belangrijke doelen te behalen. Zo vindt Almere perspectiefregie belangrijk om betere en efficiëntere zorg te bereiken, vindt Dronten perspectiefregie belangrijk voor het bevorderen van de doorstroming, vindt Lelystad perspectiefregie belangrijk om integraal werken te stimuleren, vindt Urk perspectiefregie belangrijk in het proces van op- en afschalen en vindt Zeewolde perspectiefregie belangrijk om alle jeugdigen in beeld te krijgen.

3.2.3. Bevordering vanuit de lokale toegang

Binnen de lokale toegang zijn goede medewerkers een belangrijke bevorderende factor. Volgens de beleidsmedewerkers van Dronten, Lelystad en Urk staan de medewerkers achter perspectiefregie. Daarnaast werken in de lokale toegangen van Almere, Dronten, Lelystad en

Noordoostpolder medewerkers met verschillende achtergronden, waardoor er een brede expertise ligt. De beleidsmedewerker van Noordoostpolder geeft ook aan dat zij veel hebben aan de bevlogenheid van hun medewerkers. De perspectiefregisseurs van Dronten en Urk benoemen als voordeel dat medewerkers die al eerder regie hebben gevoerd in hun werk, beter in staat zijn om perspectiefregie te voeren:

“Maar het zit toch in je bloed, de manier van werken.” (Perspectiefregisseur Urk)

Een sterke overeenkomst tussen de gemeenten is dat de perspectiefregisseurs van Almere, Dronten, Lelystad en Zeewolde het erover eens zijn dat een gedragsdeskundige onmisbaar is in de lokale toegang. Een gedragsdeskundige heeft namelijk de mogelijkheid de medewerkers te ondersteunen bij het overstijgend bekijken van een casus en de inhoud en het functioneren van de medewerkers te monitoren.

3.2.4. Bevordering vanuit de gemeente

In Almere, Urk en Zeewolde geven de beleidsmedewerkers aan achter perspectiefregie te staan. Dat stimuleert de implementatie van perspectiefregie. Daarbij kwam in Dronten, Lelystad en Urk perspectiefregie vrij ver overeen met hoe de bestaande regievoering was geregeld, waardoor er volgens de beleidsmedewerkers geen apart implementatieproces nodig was. In Zeewolde sloot perspectiefregie goed aan bij het lopende proces van doorontwikkeling van de toegang tot jeugdhulp, waardoor perspectiefregie daarin meegenomen kan worden.

3.2.5 Bevordering door de samenwerking met andere partijen

Essentieel in de samenwerking met andere partijen is het maken van afspraken met elkaar over de taken en verantwoordelijkheden. Dit wordt benoemd door de beleidsmedewerkers van Dronten en Urk. Ook is volgens de beleidsmedewerkers van Almere, Lelystad en Noordoostpolder (persoonlijk) contact tussen de regisseur en de hulpverleners belangrijk. De perspectiefregisseurs van Dronten, Noordoostpolder en Urk geven aan dat het meehelpt dat de jeugdhulp nu op gemeenteniveau is georganiseerd, waardoor de samenwerking met andere domeinen, zoals Participatie, gemakkelijker is. Dit zorgt ervoor dat er bij casussen gemakkelijker aan één plan gewerkt kan worden met de verschillende domeinen. Ook verbetert de samenwerking tussen partijen sterk als ze in hetzelfde gebouw zitten, volgens de perspectiefregisseurs van Almere, Urk en Zeewolde:

“We hebben bij Passend Onderwijs in gezeten en we merken zo erg dat die lijnen heel kort zijn. Je loopt even naar elkaar toe en je kent elkaar.” (Perspectiefregisseur Almere)

3.2.6. Samenvatting

Door de beleidsmedewerkers en perspectiefregisseurs wordt een verscheidenheid aan bevorderende factoren genoemd voor de implementatie van perspectiefregie. De Handreiking is volgens de meeste gemeenten goed te gebruiken en daarbij vinden zij dat perspectiefregie past bij de doelgroep en de doelen van de gemeente. Ook is het essentieel voor de implementatie dat de medewerkers achter perspectiefregie staan, dat is het geval in Dronten, Lelystad en Urk. Daarbij zijn de perspectiefregisseurs het erover eens dat een gedragsdeskundige in het team onmisbaar is. In Almere, Urk en Zeewolde staan ook de beleidsmedewerkers achter perspectiefregie. Als laatste zijn samenwerkingsafspraken en goed contact met de partijen bevorderend voor de implementatie. De perspectiefregisseurs geven aan dat het helpt om met de partijen in hetzelfde gebouw te zitten.

3.3. Belemmerende factoren

De derde onderzoeksvraag is: Wat zijn per gemeente de belemmerende factoren van de implementatie van perspectiefregie in het beleid en de praktijk? Hiermee wordt onderzocht welke factoren ervoor zorgen dat perspectiefregie niet goed geïmplementeerd kan worden in de gemeenten. Belangrijke subthema's bleken belemmeringen door de Handreiking perspectiefregie en werkgroep Basis op orde, in de lokale toegang, vanuit de gemeente, door de samenwerking met andere partijen en vanuit het zorglandschap te zijn.

3.3.1. Belemmeringen door de Handreiking perspectiefregie en werkgroep Basis op orde

De perspectiefregisseur van Urk geeft aan dat de gemeente niet achter de Handreiking staat, omdat de gemeente van mening is dat het niet goed aansluit bij de Urkse situatie. Het is onbekend hoe dit de implementatie van perspectiefregie heeft beïnvloed. Ook de gemeente Noordoostpolder geeft aan niet achter de Handreiking te staan. De redenen hiervoor zijn dat ze de functie perspectiefregie niet goed vinden aansluiten bij de lokale situatie van Noordoostpolder en ze bovendien 'perspectiefregie' een hulpverlenersterm vinden die niet aansluit bij de inwoners.

Het proces van de werkgroep Basis op orde is niet als prettig ervaren door Noordoostpolder. Ze zijn van mening dat de werkgroep de Handreiking te snel heeft opgeleverd, waardoor het niet grondig genoeg uitgewerkt is. Zeewolde heeft het als teleurstellend ervaren dat de regionale afspraken in de Handreiking een beperkte scope hebben. De gemeenten verschillen namelijk veel wat betreft lokale ondersteuningsstructuur, waardoor het niet mogelijk was om meer en bredere regionale afspraken te maken.

3.3.2. Belemmeringen in de lokale toegang

De implementatie van perspectiefregie wordt belemmerd, als de lokale toegang andere prioriteiten stelt. De beleidsmedewerkers van Almere, Dronten, Lelystad en Zeewolde noemen als voorbeeld respectievelijk drukte bij de lokale toegang, inwerken van nieuwe medewerkers, teamvorming in de lokale toegang en doorvoeren van andere veranderingen. Er is tijd nodig om deze zaken te regelen, voordat de lokale toegang zich specifiek kan richten op perspectiefregie. Door de perspectiefregisseurs van Dronten en Lelystad wordt ook benadrukt dat een te volle caseload en te weinig medewerkers een grote belemmering zijn om perspectiefregie goed uit te voeren:

"Kinderen zitten dan lekker, plat gezegd, lekker rustig in verblijf en op de goede plek en dan moet je uitkijken dat niet de aandacht naar alle andere gezinnen gaat." (Perspectiefregisseur Lelystad)

Een andere belemmering die door de perspectiefregisseur van Urk wordt ervaren, is dat op Urk de perspectiefregisseurs niet zelf de beschikkingen afgeven en ze de beschikkingen niet kunnen inzien. Vanuit de perspectiefregisseurs van Lelystad en Noordoostpolder wordt weer aangegeven dat het voor sommige medewerkers lastig is om perspectiefregie te voeren, aangezien ze dat niet gewend zijn. Ook zijn er te grote verschillen tussen medewerkers in hoe ze perspectiefregie voeren, volgens de perspectiefregisseurs van Almere en Urk. De perspectiefregisseurs van Lelystad, Urk en Zeewolde vinden het een groot nadeel, als er geen gedragsdeskundige werkzaam is bij de lokale toegang. Een gedragsdeskundige kan de medewerkers namelijk ondersteunen bij reflectie op hun handelen en op de inhoud.

De beleidsmedewerker en perspectiefregisseur van Noordoostpolder hebben aangegeven dat het nog niet duidelijk is welke taken de regisseur moet oppakken en welke niet. In Zeewolde worden de belemmeringen van het oude systeem met de EVO ervaren. Aangezien de EVO vaak een hulpverlener is, is er niemand om aan over te dragen aan het einde van het hulpverleningstraject. Om toch de regiovoering te waarborgen wordt het traject dan maar verlengd. Ook op Urk is er

volgens de perspectiefregisseur niet altijd voldoende regie, omdat het verblijf van veel jeugdigen binnen hun sociale netwerk wordt geregeld. In Almere wordt getracht om de jeugdigen die vóór de implementatie van perspectiefregie begin 2017 in verblijf zijn gekomen, alsnog een perspectiefregisseur toe te wijzen. Dit loopt echter nog niet goed volgens de beleidsmedewerker.

3.3.3. Belemmeringen vanuit de gemeente

In de gemeente Dronten waren, net als in de lokale toegang, ook andere prioriteiten, voordat er aan perspectiefregie gewerkt kon worden. Lelystad is op dit moment bezig met het hervormen van het organisatiemodel van het JGT en het sturingsmodel van de gespecialiseerde jeugdhulp. Dit brengt onzekerheid met zich mee voor de medewerkers. De gemeente Noordoostpolder is bezig met het bottom-up doorontwikkelen van de Doen!-teams en de ondersteuningsstructuur. Van deze ontwikkelingen is het afhankelijk of de functie perspectiefregie geïmplementeerd gaat worden.

In Noordoostpolder heeft de gemeente nog niet duidelijk vastgesteld wat de regievoering precies inhoudt. Dat wordt door de perspectiefregisseur als belemmerend ervaren. Ook de Urkse perspectiefregisseur heeft aangegeven dat de taken en verantwoordelijkheden van de perspectiefregisseur niet duidelijk zijn. In Almere liggen de belemmeringen in de gemeente op een heel ander vlak; daar worden onder andere bezuinigingen en veel veranderingen in de gemeente als belemmerend ervaren.

3.3.4. Belemmeringen door de samenwerking met andere partijen

Doordat de samenwerking met partijen nog niet altijd goed verloopt, wordt de implementatie van perspectiefregie belemmerd. Volgens de beleidsmedewerker van Dronten is het lastig dat sommige hulpverleners vanuit de zorgaanbieders onbekend zijn met perspectiefregie. Door de perspectiefregisseur van Lelystad wordt genoemd dat er nog altijd jeugdigen zijn die in verblijf worden geplaatst zonder medeweten van het JGT. Ook met het plan van aanpak, waarvoor de zorgaanbieder verantwoordelijk is, zijn er moeilijkheden. In Dronten laat dit plan soms lang op zich wachten en in Lelystad stelt de zorgaanbieder niet altijd een perspectiefplan op. De Urkse beleidsmedewerker geeft aan dat soms in een casus sprake de hulpverleners verantwoordelijkheid op elkaar afschuiven. De perspectiefregisseurs van Dronten en Noordoostpolder geven aan dat de samenwerking wordt bemoeilijkt, doordat de taken en verantwoordelijkheden van de regisseur niet duidelijk zijn. Hiervan maken partijen gebruik door taken af te schuiven op de regisseur:

“Echt van: Regel het maar en het is daar niet veilig bijvoorbeeld en hup, ik gooi het over de schutting. En dan heb ik mijn verantwoordelijkheid niet meer en dan lossen zij het wel op.” (Perspectiefregisseur Noordoostpolder)

Ook de samenwerking met gezinsvoogden kan soms lastig zijn. De perspectiefregisseurs van Almere, Dronten en Lelystad vinden het moeilijk om de taakverdeling tussen de gezinsvoogd en perspectiefregisseur af te stemmen. De beleidsmedewerkers van Dronten en Urk ervaren dat de gecertificeerde instellingen niet altijd op de hoogte zijn van het lokale aanbod. Op Urk gaat het vooral om onderaannemers die dit lastig vinden. Daarnaast merken de perspectiefregisseurs van Almere, Urk en Zeewolde op dat de GGZ niet altijd het gehele gezinssysteem in de gaten houdt, maar zich in de behandeling alleen richt op de ouder.

3.3.5. Belemmeringen vanuit het zorglandschap

Om te kunnen sturen op het toekomstperspectief van jeugdigen zijn er voldoende plaatsen nodig om met de jeugdigen naartoe te werken, zoals begeleid wonen. De beleidsmedewerker van Dronten en de perspectiefregisseur van Lelystad geven aan dat doorstroom een groot probleem is.

Doordat er niet voldoende plaatsen zijn om naar door te stromen, blijven jeugdigen te lang in een residentiële instelling of kunnen ze niet op de gewenste plaats geplaatst worden. Volgens de perspectiefregisseurs van Almere, Dronten en Zeewolde is de overgang van 18- naar 18+ een groot struikelblok. Jeugdigen kunnen namelijk pas met 18 jaar ingeschreven worden bij de woningstichting, waardoor deze jeugdigen nergens kunnen wonen als ze 18 jaar zijn geworden.

3.3.6. Samenvatting

Belemmerende factoren in de implementatie van perspectiefregie zijn een centraal onderdeel in dit onderzoek. In Noordoostpolder en Urk kan de implementatie belemmerd worden, doordat zij niet achter de Handreiking staan. In de meeste gemeenten zijn andere prioriteiten en een te volle caseload een belemmerende factor. De perspectiefregisseurs van Lelystad, Urk en Zeewolde geven aan dat ook het een nadeel is, als er geen gedragsdeskundige werkzaam is bij de lokale toegang. Voor de implementatie helpt het niet dat de taken en verantwoordelijkheden van de perspectiefregisseurs onduidelijk zijn. Binnen de gemeente staan andere prioriteiten en allerlei ontwikkelingen een goede implementatie van perspectiefregie in de weg. In de samenwerking met partijen is het vooral lastig dat de zorgaanbieders niet handelen zoals de perspectiefregisseur dat verwacht, en dat de onderlinge taken en verantwoordelijkheden niet duidelijk zijn. Daarbij loopt in Almere, Dronten, Lelystad en Urk de samenwerking met gezinsvoogden niet altijd goed, omdat er nog onvoldoende afstemming is tussen de perspectiefregisseur en gezinsvoogd. Als laatste wordt de implementatie van perspectiefregie belemmerd, doordat niet altijd de juiste plaatsen voor jeugdigen beschikbaar zijn in het zorglandschap.

3.4. Randvoorwaarden

De vierde onderzoeksvraag is: Welke randvoorwaarden zijn er per gemeente nodig om perspectiefregie te kunnen implementeren in het beleid en de praktijk? Hiermee wordt onderzocht waaraan voldaan moet zijn om perspectiefregie goed te kunnen implementeren in de gemeenten. Bij deze onderzoeksvraag bleek er een verscheidenheid aan kleinere subthema's te zijn die vallen onder praktische en organisatorische randvoorwaarden.

3.4.1. Praktische randvoorwaarden

In het onderzoek zijn een aantal belangrijke, praktische randvoorwaarden naar voren gekomen. Ten eerste is het belangrijk om goed personeel te hebben. De beleidsmedewerker van Dronten is van mening dat een goede opleiding belangrijk is. De beleidsmedewerker van Almere voegt daaraan toe dat vaardigheden en ervaring ook essentieel zijn. De beleidsmedewerkers van Almere, Dronten, Lelystad en Zeewolde noemen dat het ook belangrijk is om voldoende personeel te hebben. Ten tweede vinden de perspectiefregisseurs van Almere, Dronten en Noordoostpolder het belangrijk dat er een goed registratiesysteem is. Een gewenste functie daarin is een seintje als een beschikking gaat verlopen of als een jeugdige binnenkort 18 jaar wordt. Ten derde is het volgens de beleidsmedewerker van Dronten en de perspectiefregisseur van Urk een randvoorwaarde dat er afspraken zijn met partijen, zodat de samenwerking goed geregeld is.

3.4.2. Organisatorische randvoorwaarden

Op organisatorisch niveau zijn er ook randvoorwaarden belangrijk gebleken. Ten eerste moet het beleid goed geregeld zijn. Daarom is Lelystad bezig met het doorontwikkelen van het beleid. De beleidsmedewerker van Almere voegt toe dat het beleid en de bijbehorende processen vooral niet te ingewikkeld moeten zijn. Ten tweede zijn de financiële middelen een randvoorwaarde om perspectiefregie te kunnen implementeren. De beleidsmedewerkers van Almere, Dronten, Lelystad

en Zeewolde geven aan dat ze de financiële middelen vrijmaken die nodig zijn voor perspectiefregie. Zij vinden perspectiefregie namelijk een belangrijk onderdeel van de lokale ondersteuningsstructuur. Ten derde geven de beleidsmedewerkers van Dronten en Lelystad aan dat het zorglandschap ook goed geregeld moet zijn. Dronten geeft aan dat meerjarige contracten nodig zijn en Dronten en Lelystad willen graag alternatieven voor verblijf ontwikkelen.

3.4.3. Samenvatting

De randvoorwaarden die uit dit onderzoek zijn gebleken, zijn gericht op veel verschillende vlakken. Een belangrijke randvoorwaarde is goed personeel, waarbij opleiding, vaardigheden en voldoende personeel van belang zijn. Volgens de perspectiefregisseurs van Almere, Dronten en Noordoostpolder is een goed registratiesysteem essentieel voor een goede implementatie. Perspectiefregie kan ook niet geïmplementeerd worden zonder voldoende financiële middelen. Almere, Dronten, Lelystad en Zeewolde geven aan de financiële middelen vrij te maken die nodig zijn. Als laatste moet het zorglandschap volgens Dronten en Lelystad goed geregeld zijn, zodat er echt gestuurd kan worden op het toekomstperspectief.

3.5. Ambities

De vijfde onderzoeksvraag is: Wat moet er per gemeente in het beleid en in de praktijk nog bereikt worden om perspectiefregie te implementeren? Hiermee wordt onderzocht hoe de gemeenten nu verder aan de slag willen om perspectiefregie te implementeren. Belangrijke subthema's bleken ambities voor de lokale toegang, voor het beleid, voor het zorglandschap en voor de samenwerking met andere partijen.

3.5.1. Ambities voor de lokale toegang

De belangrijkste ambitie die bijna alle gemeenten delen voor de lokale toegang, is het doorontwikkelen daarvan. Noordoostpolder is bijvoorbeeld bezig met het doorontwikkelen van de Doen!-teams en de ondersteuningsstructuur. Hierbij wordt ook onderzocht of en hoe de functie perspectiefregie geïmplementeerd kan worden in de lokale situatie. In Almere wordt onderzocht of perspectiefregie ook ingezet kan worden voor andere doelgroepen dan jeugdigen in jeugdhulp met verblijf. Zeewolde heeft de ambitie om de regievoering geheel opnieuw in te richten. Zeewolde wil een eigen vorm van perspectiefregie ontwikkelen en dit inzetten voor alle jeugdcasussen. De perspectiefregisseur wordt dan onder andere verantwoordelijk voor de vraagverheldering, is het aanspreekpunt voor het gezin, zoekt met hen naar een oplossing voor hun problematiek, evalueert deze na een aantal maanden en monitort het gezin vervolgens in hoeverre dat nodig is. De perspectiefregisseurs van Dronten, Lelystad en Zeewolde geven aan dat het wel een groot struikelpunt is dat er niet genoeg perspectiefregisseurs zijn om alle taken uit te voeren. De wens is dus om de capaciteit perspectiefregisseurs te vergroten.

3.5.2. Ambities voor het beleid

Voor het beleid hebben de gemeenten allerlei ambities. Dronten gaat werken aan het sturen op meerjarige contracten en het automatisch toewijzen van een perspectiefregisseur aan kinderen die door het woonplaatsbeginsel in Dronten komen. De perspectiefregisseur geeft aan dat de gidsen daarbij aan het onderzoeken zijn of alle gezinnen perspectiefregie nodig hebben, of dat sommige gezinnen ook zelf regie kunnen voeren. Lelystad is bezig met het hervormen van het organisatiemodel van de JGT en het sturingsmodel van de gespecialiseerde jeugdhulp. Daarnaast worden de processtappen en methodische werkwijze van perspectiefregie beter beschreven. De perspectiefregisseur van Urk vindt het belangrijk dat er een eenduidige werkwijze wordt vastgesteld

en heeft de wens om te onderzoeken of perspectiefregie niet afwisselend door het voorveld en de tweedelijnszorg gevoerd moet worden. De beleidsmedewerker van Urk wil in het beleid sterker gaan benadrukken dat perspectiefregie een kerntaak is van hulpverleners:

“Ik vind dat echt iets als, dat hoort, het zit ingeweven bij elke hulpverlener, in mijn beleving. Ik vind dat onderdeel van ons vak, als je hulpverlener bent.” (Beleidsmedewerker Urk)

Noordoostpolder is druk aan het onderzoeken hoe de regievoering het beste ingericht kan worden. In Zeewolde wordt het nieuwe systeem verder ontwikkeld, waarvoor onder andere nog de beleidsstukken en formats geschreven moeten worden. Ook Almere is bezig met het doorontwikkelen van de lokale toegang, waarbij mogelijk de expertteams op stadsdeelniveau georganiseerd gaan worden.

3.5.3. Ambities voor het zorglandschap

Door een aantal verbeteringen aan te brengen in het Flevolandse zorglandschap kan perspectiefregie beter geïmplementeerd worden. De perspectiefregisseur van Dronten wil dat er meer kamers komen voor jeugdigen om de overgang van 18- naar 18+ te versoepelen. De beleidsmedewerker van Dronten benadrukt dat plaatsen in verblijf afgebouwd moeten worden.

“Wij willen natuurlijk naar minder plaatsen. Dus wij zijn met een tegengestelde beweging bezig in een periode dat ze eigenlijk nog nodig zijn, zeggen we: We gaan ze afbouwen, hè.” (Beleidsmedewerker Dronten)

De plaatsen in verblijf moeten vervangen worden door alternatieven voor verblijf. Ook de beleidsmedewerker van Lelystad benadrukt het belang van alternatieven voor verblijf.

3.5.4. Ambities voor de samenwerking met andere partijen

De gemeenten hebben veel en allerlei ambities om de samenwerking met partijen te verbeteren. Het contact met het voorveld, bijvoorbeeld de huisartsen, is belangrijk voor Lelystad. Nog te vaak verwijzen huisartsen door naar hulp, zonder het JGT te betrekken. Daar wil de gemeente verandering in brengen. Ook Dronten wil het contact met het voorveld verbeteren, omdat daar veel casussen al afgevangen kunnen worden. De beleidsmedewerker van Urk benadrukt de algemene voorzieningen te willen versterken. De algemene voorzieningen spelen een grote rol in het in beeld brengen van jeugdigen, voordat ze in de jeugdhulp belanden. In Zeewolde wordt daarentegen de beweging gemaakt dat de leden van het Expertteam intensiever gaan samenwerken met de lokale toegang. De perspectiefregisseur mag in sommige casussen zelf beslissingen nemen en in andere casussen is de betrokkenheid van een deskundige met specifieke expertise gewenst. De beleidsmedewerker van Almere overweegt of het nuttig is om perspectiefregie ook in te zetten bij onderwijs-jeugdhulparrangementen.

In de samenwerking met zorgaanbieders kunnen ook verbeteringen worden aangebracht. De beleidsmedewerker van Dronten geeft aan een goed systeem belangrijk te vinden, waarmee het routeplan met zorgaanbieders gedeeld kan worden. Zo kan samen naar het toekomstperspectief van de jeugdige gewerkt worden. Voor dat samen werken vindt de perspectiefregisseur van Zeewolde het belangrijk dat perspectiefregisseurs regelmatig met de zorgaanbieders om tafel zitten en dat de zorgaanbieders de perspectiefregisseur uitnodigen voor evaluaties. Urk werkt eraan dat hulpverleners meer vanuit het perspectief van de jeugdige gaan werken en minder vanuit hun eigen aanbod. De gemeente Noordoostpolder gaat werken aan het waarborgen van de doorgaande lijn in de hulpverlening en het integraal werken. Zeewolde gaat volgens de beleidsmedewerker met

verschillende partijen samenwerkingsafspraken vastleggen en actualiseren. Ook de perspectiefregisseurs van Lelystad en Zeewolde hebben de wens om de samenwerkingsafspraken vast te leggen, in Lelystad specifiek in de contractafspraken. Vanuit de perspectiefregisseur van Dronten wordt toegevoegd dat ze het belangrijk vindt om in die afspraken helder te zijn wat van de perspectiefregisseur mag worden verwacht en waarvoor de zorgaanbieder verantwoordelijk is.

De beleidsmedewerkers van Dronten en Lelystad willen graag dat de perspectiefregisseur actiever regie gaat voeren in het gedwongen kader. Daarvoor gaan ze inzetten op een goede samenwerking met de gezinsvoogd. Van de gezinsvoogd verlangen ze om meer te gaan overleggen met de perspectiefregisseur over het inzetten van hulp.

3.5.5. Samenvatting

De gemeenten hebben genoeg ambities om nog beter op het toekomstperspectief van jeugdigen te sturen. Daarom willen bijna alle gemeenten perspectiefregie (door)ontwikkelen, ieder op een eigen vlak. De perspectiefregisseurs van Dronten, Lelystad en Zeewolde hebben daarnaast de wens om de capaciteit perspectiefregisseurs te vergroten. Ook beleidsmatig moeten er in alle gemeenten nog allerlei zaken ontwikkeld of anders ingericht worden, onder andere moet er duidelijkheid komen in verschillende gemeenten wat perspectiefregie inhoudt en wat de taken en verantwoordelijkheden zijn. Dronten en Lelystad zien het belang in van veranderingen in het zorglandschap, in de overgang van 18- naar 18+, in de afbouw van plaatsen in verblijf en in het ontwikkelen van alternatieven voor verblijf. De meeste ambities hebben de gemeenten op het vlak van samenwerking met partijen. Almere, Dronten, Urk en Zeewolde hebben ambities om het contact met het voorveld te versterken, zodat er meer preventief gewerkt kan worden. Ook geeft het merendeel van de gemeenten aan dat de samenwerking met zorgaanbieders verbeterd moet worden, door onder andere het delen van het plan van aanpak, het bijwonen van evaluaties door de perspectiefregisseur en het maken van samenwerkingsafspraken. Als laatste is het een wens van Dronten en Lelystad dat de perspectiefregisseur actiever regie gaat voeren in het gedwongen kader.

3.6. Effecten

De zesde onderzoeksvraag is: Wat zijn per gemeente de ervaren hoofd- en neveneffecten van perspectiefregie op het toekomstperspectief van de jeugdigen? Hiermee wordt onderzocht of perspectiefregie op dit moment er al voor zorgt dat er gestuurd wordt op het toekomstperspectief van jeugdigen. Per gemeente worden de ervaren hoofd- en neveneffecten besproken. Daarnaast bleek het bereik van perspectiefregie ook een subthema te zijn bij deze onderzoeksvraag.

3.6.1. Hoofdeffecten

In geen enkele gemeente kan worden gesteld dat perspectiefregie ervoor zorgt dat jeugdigen hun toekomstperspectief behalen. Wel geven de beleidsmedewerkers van Dronten en Lelystad aan te verwachten dat perspectiefregie effect heeft. Om effect te behalen op het toekomstperspectief is volgens de beleidsmedewerker van Dronten echter meer nodig dan perspectiefregie alleen. Op Urk is geen effect van perspectiefregie te merken. Waarschijnlijk komt dit, doordat er maar weinig jeugdigen in jeugdhulp met verblijf zitten en er al voor de transformatie een aanspreekpunt voor jeugdigen en ouders was.

De perspectiefregisseur van Lelystad vindt perspectiefregie een goed middel om het toekomstperspectief van jeugdigen te bereiken. De perspectiefregisseur van Almere ziet het op termijn gebeuren dat geen enkele jeugdige meer tussen wal en schip valt, maar daar is veel meer voor nodig dan er nu is. De perspectiefregisseurs van Dronten, Lelystad en Urk denken echter niet dat perspectiefregie ervoor gaat zorgen dat geen enkele jeugdige meer tussen wal en schip valt:

“En ik denk dat momenteel dit toch nog wel heel erg een illusie is, dat we kunnen zeggen van: Nou, dit is haalbaar.” (Perspectiefregisseur Urk)

3.6.2. Neveneffecten

In het onderzoek zijn verschillende neveneffecten naar voren gekomen. Zo voelen de perspectiefregisseurs in Dronten zich meer gesteund in hun regierol door de implementatie van perspectiefregie, volgens de beleidsmedewerker. De beleidsmedewerkers zien dat perspectiefregie in Lelystad en Urk zorgt voor meer integraal samenwerken en in Dronten zijn er duidelijkere afspraken. De beleidsmedewerker van Urk benadrukt dat perspectiefregie ervoor zorgt dat jeugdigen in beeld blijven. De beleidsmedewerker van Dronten geeft aan dat perspectiefregie wellicht ook bijdraagt aan een snellere door- en uitstroom. Daaraan voegt de perspectiefregisseur van Lelystad toe dat het wellicht ook ervoor zorgt dat er minder jeugdigen in verblijf terecht komen.

3.6.3. Bereik van perspectiefregie

Om ervoor te zorgen dat perspectiefregie daadwerkelijk zorgt voor het sturen op toekomstperspectief, is het een voorwaarde dat alle jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader een perspectiefregisseur toegewezen hebben. Het blijkt echter dat in geen enkele gemeente met zekerheid gezegd kan worden dat 100% van de doelgroep een perspectiefregisseur heeft. De beleidsmedewerkers van Lelystad en Urk geven wel aan dat dit een groot deel van de jeugdigen zal zijn. De gemeente Dronten heeft een steekproef gedaan en 100% van die jeugdigen had een perspectiefregisseur. Dit geeft echter geen garanties dat dit voor de hele doelgroep geldt.

3.6.4. Samenvatting

In geen enkele gemeente kan nog met zekerheid worden vastgesteld dat perspectiefregie effect heeft op het sturen op het toekomstperspectief van de jeugdige. Wel hebben de beleidsmedewerkers van Dronten en Lelystad de verwachting dat perspectiefregie dit effect kan behalen. Op Urk worden nog geen effecten ervaren van perspectiefregie. De perspectiefregisseurs zijn verdeeld in de verwachting of perspectiefregie kan behalen dat geen enkele jeugdige meer tussen wal en schip valt. Daarnaast geven Dronten, Lelystad en Urk aan enkele positieve neveneffecten te ervaren. Als laatste hebben de gemeenten het nog niet voor elkaar gekregen dat 100% van de jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader een perspectiefregisseur heeft.

4. Conclusie en aanbevelingen

Het huidige onderzoek is ingezet om uiteindelijk dit doel te behalen: Inzicht krijgen in het implementatieproces van perspectiefregie en de ervaren effecten van perspectiefregie in de zes Flevolandse gemeenten. In het vorige hoofdstuk zijn de onderzoeksvragen besproken en zijn per vraag de resultaten kort samengevat. Hier wordt dit samengebracht tot één conclusie voor het hele onderzoek. Daaruit wordt ook lering getrokken voor de toekomst en worden dus aanbevelingen geformuleerd omtrent de implementatie van perspectiefregie. Deze aanbevelingen kunnen gebruikt worden door de gemeenten en hun perspectiefregisseurs, maar zeker ook zorgaanbieders en andere betrokkenen kunnen de aanbevelingen inzetten in hun eigen praktijk.

4.1. Conclusie

In de lokale ondersteuningsstructuur van de gemeenten zitten onderling verschillen. Dit leidt ertoe dat elke gemeente de functie perspectiefregie anders inpast in haar structuur. Verschillen zijn bijvoorbeeld welke term voor perspectiefregie wordt gebruikt, wie de perspectiefregisseur is en op welke doelgroep perspectiefregie wordt toegepast. Toch is elke gemeente zich bewust dat het sturen op toekomstperspectief belangrijk is in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader. Dit geeft aan dat de gemeenten de functionaliteit van perspectiefregie voor ogen hebben. In het implementatieproces van perspectiefregie zijn echter niet alle gemeenten even ver. Dit blijkt uit het feit dat nog niet elke gemeente voldoet aan de minimale voorwaarden uit de Handreiking perspectiefregie (Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d.). Zo wordt in Urk en Noordoostpolder de perspectiefregisseur niet altijd aangewezen op het moment dat de beschikking wordt afgegeven. In Urk en Zeewolde hebben de perspectiefregisseurs geen mandaat voor het afgeven van beschikkingen. Ook is perspectiefregie niet belegd bij de lokale toegang in Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. Verder geeft Noordoostpolder aan eerst uit te willen zoeken of het in de lokale situatie gewenst is de functie perspectiefregie in te zetten. In hun beleidsstukken geven alle gemeenten aan de eigen kracht van het gezin centraal te stellen en, indien nodig, jeugdhulp te bieden. In het huidige onderzoek komt dus naar voren dat de implementatie van perspectiefregie nog niet is afgerond in de Flevolandse gemeenten. Toch is elke gemeente op haar eigen wijze bezig om te waarborgen dat bij elke jeugdige in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader op het toekomstperspectief wordt gestuurd.

De bevorderende en belemmerende factoren voor de implementatie van perspectiefregie liggen veelal in elkaars verlengde. Bevorderend is bijvoorbeeld dat perspectiefregisseurs al ervaring hebben met regievoering en een gedragsdeskundige ter ondersteuning hebben. Daartegenover staat dat het belemmerend is dat de taken van de perspectiefregisseur niet duidelijk zijn en er geen gedragsdeskundige in de lokale toegang werkt. Bevorderend is dat er met partijen afspraken zijn over taken en verantwoordelijkheden en dat er contact is met partijen. Daartegenover staat dat het belemmerend is dat partijen niet actief samenwerken met de perspectiefregisseur en dat de taken en verantwoordelijkheden onduidelijk zijn. Extra lastig is de samenwerking in het gedwongen kader, omdat er dan goede afspraken moeten zijn met de gezinsvoogd over de verdeling van de regievoering. Het oplossen van een bepaalde belemmering zorgt dus ervoor dat er een bevorderende factor ontstaat voor de implementatie van perspectiefregie. Daarnaast moet ook aan de randvoorwaarden voldaan zijn. Zonder de praktische en organisatorische randvoorwaarden die naar voren zijn gekomen, kan perspectiefregie niet goed geïmplementeerd worden.

Voor het huidige onderzoek hebben gemeenten gedeeld wat ze al bereikt hebben wat betreft perspectiefregie, maar daarnaast zijn er nog genoeg ambities voor de toekomst. Voor de gemeenten is het belangrijk om de lokale toegang door te ontwikkelen en het beleid op orde te

krijgen, zodat perspectiefregie goed geïmplementeerd kan worden. Daarnaast is het ook belangrijk om binnen het zorglandschap te zorgen voor genoeg en geschikte plaatsen voor jeugdigen. De grootste ambitie is bij de gemeenten toch wel het verbeteren van de samenwerking met andere partijen. In de samenwerking met het voorveld, de zorgaanbieders, de gecertificeerde instellingen en anderen is nog veel te halen. Perspectiefregie kan alleen slagen, als alle betrokkenen bij een casus gezamenlijk op dat toekomstperspectief sturen. Zo ver is het echter nog niet, wat ook al blijkt uit de ervaren effecten van perspectiefregie. Het beeld heerst dat perspectiefregie bijdraagt aan het sturen op het toekomstperspectief van de jeugdige, maar dit effect kan nog niet aangetoond worden. Daarnaast hebben niet alle jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader een perspectiefregisseur. Pas als dat zover is, kan perspectiefregie daadwerkelijk voor effect zorgen.

4.2. Aanbevelingen

Nu het huidige onderzoek afgerond is, is het essentieel om hier een vervolg aan te geven. De gemeenten zitten nu midden in het implementatieproces. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen daarom goed ingezet worden. Ter ondersteuning hiervan zijn deze aanbevelingen, waarin ik als onderzoeker de belangrijkste speerpunten aanstip in de implementatie van perspectiefregie.

4.2.1. Stel de taken van de perspectiefregisseur vast en faciliteer deze

Om op het toekomstperspectief van jeugdigen te kunnen sturen is het voor de medewerkers van de lokale toegang belangrijk dat zij weten wat hun taken wat betreft perspectiefregie zijn. Hier zijn de gemeenten aan zet. Het blijkt dat deze medewerkers nog te vaak niet goed weten wat er van hen verwacht wordt. Dit maakt het des te lastiger voor hen om goed op het toekomstperspectief te kunnen sturen. Daarom ligt er voor de gemeenten de opdracht om duidelijk vast te leggen wat er van de perspectiefregisseurs verwacht wordt. Het is belangrijk om deze opdracht zo snel mogelijk te vervullen, aangezien perspectiefregie niet goed uitgevoerd kan worden zonder een duidelijke taakomschrijving. Daarbij is het essentieel dat aan de randvoorwaarden hiervoor wordt voldaan, zoals voldoende en competente medewerkers, voldoende financiële middelen en een goed werkend registratiesysteem. Dat, samen met duidelijke taken, geeft de perspectiefregisseurs de mogelijkheid om te concentreren op waar zij het beste in zijn: de jeugdigen en hun gezinnen écht helpen en zo het toekomstperspectief bereiken.

4.2.2. Verbeter de samenwerking met andere partijen

In het sturen op toekomstperspectief staat de coördinatie van jeugdhulp centraal. Bij casussen met jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader zijn andere hulpverleners betrokken, bijvoorbeeld degenen in de residentiële instelling direct met de jeugdigen werken. Het is belangrijk dat alle jeugdhulp gericht is op het behalen van het toekomstperspectief en daaraan dragen deze hulpverleners ook bij. De perspectiefregisseur kan de jeugdhulp pas coördineren gericht op het toekomstperspectief, als de onderlinge samenwerking goed geregeld is. Zodra iedereen weet wat zijn of haar taak is en waar hij of zij verantwoordelijk voor is, kan op een juiste manier samengewerkt worden. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeenten, de zorgaanbieders en andere samenwerkingspartners. Deze taak kan aangepakt worden, zodra de gemeenten de taken van de perspectiefregisseur hebben vastgesteld. Als de samenwerkingsafspraken duidelijk zijn, kunnen de perspectiefregisseurs en hulpverleners elkaar wederzijds aanspreken op hun verantwoordelijkheden. Zo kan een optimale samenwerking gecreëerd worden met een belangrijk doel: het sturen op het toekomstperspectief van de jeugdige.

4.2.3. Breng het zorglandschap op orde

Om perspectiefregie te laten slagen moeten niet alleen de gemeenten hun randvoorwaarden op orde hebben. Ook in het regionale zorglandschap moet één belangrijke voorwaarde op orde zijn: er moeten voldoende geschikte plaatsen zijn voor jeugdigen om naar door te stromen. De perspectiefregisseur kan hard werken aan het sturen op toekomstperspectief, maar zodra dat perspectief niet bereikt kan worden vanwege te weinig of ongeschikte plaatsen, heeft dit weinig nut. Het zorgen voor voldoende geschikte plaatsen bestaat uit drie elementen. Ten eerste zullen sommige jeugdigen weer terug naar huis gaan, wat betekent dat de thuissituatie weer zo moet zijn dat de jeugdige thuis kan wonen. Hiervoor moet passende ondersteuning voor het gezin georganiseerd worden. Ten tweede zullen oudere jeugdigen doorstromen naar zelfstandig wonen. Hiervoor moeten voldoende plaatsen beschikbaar zijn binnen het begeleid wonen, maar ook voldoende en betaalbare huurwoningen om zelfstandig te kunnen wonen. Ten derde zal een deel van de jeugdigen langdurig in verblijf blijven. Voor hen moeten er geschikte plaatsen gecreëerd worden om langdurig te kunnen wonen. Naar de ambities van het Zorglandschap moeten deze plaatsen zo veel mogelijk gezinsgericht zijn, zoals een pleeggezin of gezinshuis (Programmateam Zorglandschap Jeugd Flevoland, in press). Deze aanbeveling is gericht op de middellange termijn. Het kost tijd om het zorglandschap te op orde te brengen. Daarom is het belangrijk dit meteen al op te pakken. Hierin hebben de gemeenten als opdrachtgever en de zorgaanbieders als opdrachtnemer een gezamenlijke verantwoordelijkheid om binnen het programma Zorglandschap Jeugd Flevoland samen in op te trekken.

4.2.4. Monitor de effecten

Uiteindelijk zal perspectiefregie effect moeten opleveren in dat er beter gestuurd wordt op het toekomstperspectief van jeugdigen. Aangezien deze effecten nu nog niet te zien zijn, is het belangrijk dat de effecten van perspectiefregie gemonitord worden. Ook is het essentieel ervoor te zorgen dat alle jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader een perspectiefregisseur krijgen. In de monitoring moet er naar ervaren effecten gekeken worden (Denktank Transformatie Jeugdinstel, 2014). Daarbij kunnen professionals vanuit hun eigen expertise en ervaringen met perspectiefregie aangeven of het werkt. Het is echter belangrijk om daarnaast ook kwantitatief onderzoek te doen naar perspectiefregie (Denktank Transformatie Jeugdinstel, 2014; Flay et al., 2005). Op deze manier kan echt aangetoond worden dat perspectiefregie effectief is in het sturen op toekomstperspectief. Als er geen effecten te vinden zijn, moet er namelijk gezocht worden naar manieren om perspectiefregie te verbeteren en wél effect te bewerkstelligen (Denktank Transformatie Jeugdinstel 2014). Alleen zo kan vastgesteld worden of er (kosten)effectiviteit bereikt wordt. In deze monitoring kan Windesheim Flevoland een rol spelen, doordat in het najaar van 2017 de ervaren effecten van perspectiefregie verder gemonitord worden. Daarnaast ligt ook de verantwoordelijkheid bij de gemeenten om hun eigen handelen wat betreft sturen op toekomstperspectief te monitoren en indien nodig bij te sturen. De gemeenten kunnen hier meteen al mee aan de slag door een eigen monitoring van perspectiefregie op te zetten.

4.2.5. Zorg voor duidelijke richtlijnen vanuit het Zorglandschap

In 2016 hebben de zes Flevolandse gemeenten afgesproken om perspectiefregie te gaan implementeren. In de Handreiking perspectiefregie zijn de gezamenlijke afspraken, de minimale voorwaarden, vastgelegd (Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d.). Het huidige onderzoek laat zien dat niet alle gemeenten voldaan hebben aan deze voorwaarden. De gemeenten hebben aangegeven dat sommige minimale voorwaarden niet bij hun lokale situatie aansluiten. Dit is tegenstrijdig met het feit dat alle gemeenten akkoord hebben gegeven op de afspraken omtrent perspectiefregie. Hier ligt een rol voor de partijen van het Zorglandschap Jeugd Flevoland om te besluiten wat ze van deze situatie vinden. Hierbij zijn er twee mogelijkheden. De eerste mogelijkheid is dat de partijen vinden dat de minimale voorwaarden essentieel zijn voor het sturen op toekomstperspectief. Dan is het de

taak van de partijen om ervoor te zorgen dat alle gemeenten perspectiefregie op die manier implementeren. De tweede mogelijkheid is dat de partijen vinden dat de functionaliteit van perspectiefregie, het beter sturen op toekomstperspectief, belangrijker is dan de functie. Dan kan er afgesproken worden dat de gemeenten beleidsvrijheid hebben omtrent perspectiefregie, met als voorwaarde dat ze binnen aanzienlijke tijd kunnen aantonen dat zij de functionaliteit perspectiefregie hebben geïmplementeerd in hun gemeente en dat deze ook effectief is. Aangezien alle gemeenten op dit moment bezig zijn met de implementatie van perspectiefregie, is nu de tijd voor de partijen om duidelijke richtlijnen te bieden. Hier ligt een taak voor het Partijenoverleg Ambtelijk om zo snel mogelijk overeenstemming te bereiken over deze richtlijnen.

Referenties

- Bijl, B., Eenshuistra, R., & Campbell, E. E. (2010). *Implementatie achter tralies: Een studie naar randvoorwaarden en factoren die van invloed zijn op de implementatie van PIJ-behandelprogramma's*. Geraadpleegd via <https://www.piresearch.nl/files/583/implementatie+achter+tralies.pdf>
- Bryman, A. (2012). *Social research methods*. New York: Oxford University Press.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2017, april). *Jongeren met meerdere vormen van jeugdzorg; kenmerken, (jeugdzorg)regio*. Geraadpleegd via <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=82965NED&D1=8-9,11-14&D2=a&D3=9&D4=l&HDR=G3,G2,G1&STB=T&VW=T>
- Coöperatie Jeugdgezondheidszorg (JGZ) (2017, maart). *Perspectiefregie*. Ontvangen via Jenneke Botterblom, gedragsdeskundige JGZ.
- Daamen, W. (2015). *Wat werkt bij het implementeren van jeugdinterventies?* Geraadpleegd via <http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Wat-werkt-bij-het-implementeren-van-jeugdinterventies.pdf>
- De Kinderombudsman (2014). *Preventie van kindermishandeling in gemeenten: Van papier naar werkelijkheid*. Geraadpleegd via <https://www.dekinderombudsman.nl/92/ouders-professionals/publicaties/mishandelde-kinderen-en-risicogroepen-nog-onvoldoende-in-beeld-bij-gemeenten/?id=387>
- De Kinderombudsman, & Toezicht Sociaal Domein/Samenwerkend Toezicht (2016). *Handreiking Randvoorwaarden voor de veiligheid van jeugdigen in de toegang tot jeugdhulp*. Geraadpleegd via <https://www.dekinderombudsman.nl/92/ouders-professionals/publicaties/handreiking-voor-gemeenten-over-veiligheid-in-toegang-tot-jeugdhulp/?id=627>
- Denktank Transformatie Jeugdstelsel (2014). *Beter met minder: Bouwstenen voor de transformatie van het jeugdstelsel*. Geraadpleegd via <http://www.nji.nl/nl/Publicaties/NJi-Publicaties/Publicatie-Beter-met-minder>
- Doornebosch, Y. (2017, april). *Ontwikkelplan van de toegang voor jeugdhulp: De uitwerking*. Ontvangen via Ymke Doornebosch, beleidsmedewerker jeugd gemeente Zeewolde.
- Flay, B. R., Biglan, A., Boruch, R. F., González Castro, F., Gottfredson, D., Kellam, S., ... Ji, P. (2005). Standards of evidence: Criteria for efficacy, effectiveness and dissemination. *Prevention Science*, 6, 151-175. doi:10.1007/s11121-005-5553-y
- Fleuren, M. A. H., Paulussen, T. G. W. M., Van Dommelen, P., & Van Buuren, S. (2014). Towards a measurement instrument for determinants of innovations. *International Journal for Quality in Health Care*, 26, 501-510. doi:10.1093/intqhc/mzu060
- Gemeente Almere (2014). *Kadernota sociaal domein: Doen wat nodig is*. Geraadpleegd via https://www.almere.nl/fileadmin/files/almere/bestuur/beleidsstukken/Beleidsnota_s/Kadernota_sociaal_Domein_-_Doen_wat_nodig_is_2014.pdf
- Gemeente Dronten (2014). *Beleidsplan transitie sociaal domein 2015-2018: "Op weg naar een daadkrachtige samenleving"*. Geraadpleegd via <https://secure.dronten.nl/document.php?m=55&fileid=25555&f=86d2cc44578364817a8071d68597e7ee&attachment=0&a=418>
- Gemeente Dronten (z.d.-a). *Beleidsregels jeugd*. Ontvangen via Gerry Drijfhout, beleidsmedewerker jeugd gemeente Dronten.

- Gemeente Dronten (z.d.-b). *Handboek Dronten koers*. Ontvangen via Gerry Drijfhout, beleidsmedewerker jeugd gemeente Dronten.
- Gemeente Dronten (z.d.-c). *Visie op de jeugdhulp in Dronten 2014-2017: Handen uit de mouwen!* Ontvangen via Gerry Drijfhout, beleidsmedewerker jeugd gemeente Dronten.
- Gemeente Lelystad (2014a). *Beleids- en nadere regels jeugdhulp 2015*. Geraadpleegd via http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Lelystad/350873/350873_1.html
- Gemeente Lelystad (2014b). *Beleidsplan jeugdhulp 2015-2019: Kansrijk opgroeien in Lelystad*. Geraadpleegd via <https://www.lelystad.nl/Docs/Beleidsplan%20jeugdhulp%202015-2019.pdf>
- Gemeente Lelystad (2014c). *Kansrijk opgroeien in Lelystad: Kadernota jeugdhulp*. Geraadpleegd via <https://www.lelystad.nl/Docs/Kadernota%20Jeugdhulp.pdf>
- Gemeente Lelystad (2017). *Uitvoeringsplan jeugdhulp 2017*. Ontvangen via Man-Yi Post, beleidsmedewerker jeugd gemeente Lelystad.
- Gemeente Noordoostpolder (2014a). *Beleidsregels jeugdhulp gemeente Noordoostpolder 2015*. Geraadpleegd via http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Noordoostpolder/347294/347294_1.html
- Gemeente Noordoostpolder (2014b). *Doe mee & maak elkaar sterk: Beleidsplan sociaal domein 2015-2018*. Geraadpleegd via <https://raad.noordoostpolder.nl/themas/Sociale-Zaken>
- Gemeente Urk (2014). *Beleidsregels jeugdhulp Urk 2015*. Geraadpleegd via https://www.urb.nl/zorgenondersteuning/beleidsplan-verordeningen_42285/
- Gemeente Urk (z.d.). *Zorg voor elkaar: Beleidsnota sociaal domein 2015-2018*. Geraadpleegd via https://www.urb.nl/zorgenondersteuning/beleidsplan-verordeningen_42285/
- Gemeente Zeewolde (z.d.). *Transitie zorg voor de jeugd: Beleidsplan Zeewolde 2015-2016*. Ontvangen via Ymke Doornebosch, beleidsmedewerker jeugd gemeente Zeewolde.
- Gemeenteraad Lelystad (2014). *Lelystad transformeert! Raadsprogramma 2014-2018*. Geraadpleegd via <https://besluitvorming.lelystad.nl/raad/raadsprogramma-2014-2018>
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Monitor aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld: Inhoud en uitleg gemeentelijke doelstellingen*. Geraadpleegd via <https://makhg.nl/wp-content/uploads/2016/07/Toelichting-en-vragenlijsten-Monitor-Aanpak-Kindermishandeling-en-Huiselijk-Geweld.pdf>
- Petrusma, D., & De Jonge, A. B. L. (2014). *Verordening jeugdhulp gemeente Dronten 2015*. Geraadpleegd via http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/historie/Dronten/340792/340792_1.html
- Programmteam Zorglandschap Jeugd Flevoland (in press). *Halfjaarrapportage Zorglandschap Flevoland januari – juni 2017*. Ontvangen via Marian van Leeuwen, programmamanager Zorglandschap Jeugd Flevoland.
- Schouten, B. J., & Gorter, G. J. (2014). *Verordening jeugdhulp 2015 Zeewolde*. Geraadpleegd via https://www.zeewolde.nl/bestuur/regelgevingen_41183/item/verordening-jeugdhulp-zeewolde-2015_590.html

Toezicht Sociaal Domein/Samenwerkend Toezicht Jeugd (z.d.). *Beleid in de praktijk: Jaarbeeld 2016 Toezicht Sociaal Domein/Samenwerkend Toezicht Jeugd*. Geraadpleegd via <https://www.jeugdinspecties.nl/beleid-in-de-praktijk-jaarbeeld-2016-toezicht-sociaal-domein/>

Zorglandschap Jeugd Flevoland (z.d.). *Handreiking perspectiefregie: Een uitgave van het programma zorglandschap jeugd Flevoland*. Geraadpleegd via https://almerekracht.almere.nl/fileadmin/files/almere/AlmereKracht/20161201_Handreiking_perspectiefregie.pdf

Bijlage 1: Topiclijst diepte-interviews beleidsmedewerkers

Introductie

1. Kennismaking (indien nodig)
2. Doel van het onderzoek: Inzicht krijgen in het implementatieproces en de ervaren effecten van perspectiefregie
3. Doel van het interview: Een beeld krijgen van hoe men perspectiefregie in het gemeentebestuur heeft verwerkt en welke effecten worden ervaren
4. Verwerking van de gegevens: De interviews worden gebruikt binnen de monitor. Ik schrijf hier een rapport over. Hierin wordt op gemeenteniveau een beeld geschetst van de implementatie en effecten van perspectiefregie. Er worden geen namen en functies gekoppeld aan de gegevens uit de interviews, zodat de gegevens niet herleidbaar zijn tot een persoon.
5. Publicatie van de gegevens: Het eindrapport wordt binnen het Zorglandschap gepresenteerd en gedeeld met de leden van het POA en hun achterban. Om de resultaten makkelijk met de achterban te delen wordt er een infographic gemaakt met de belangrijkste conclusies. Verder worden de resultaten verwerkt in de tussenrapportage van het Zorglandschap.

Startvragen

1. Wat betekent perspectiefregie volgens u?
2. Hoe ziet u uw rol in de implementatie van perspectiefregie?
3. Waarom is volgens u perspectiefregie ontwikkeld?

Onderzoeksvraag 1: Hoe wordt per gemeente perspectiefregie ingepast in de huidige lokale ondersteuningsstructuur?

1. Zou u me kunnen vertellen hoe u met perspectiefregie in aanraking bent gekomen? Hoe heeft u dat ervaren?
2. Hoe is het besluit tot stand gekomen om perspectiefregie te implementeren?
3. Wat is er van perspectiefregie vastgelegd in documenten?
4. Wat was het doel dat u wilt bereiken door middel van perspectiefregie?
5. Wat was de eerste stap die u heeft ondernomen in het implementatieproces?
6. Hoe heeft u daarna het implementatieproces aangepakt? Hoe heeft u het implementatieproces ervaren?

Onderzoeksvraag 2: Wat zijn per gemeente de bevorderende en belemmerende factoren van de implementatie van perspectiefregie in het beleid en de praktijk?

Onderzoeksvraag 3: Welke randvoorwaarden zijn er per gemeente nodig om perspectiefregie te kunnen implementeren in het beleid en de praktijk?

1. Hoe wordt ervoor gezorgd dat perspectiefregie wordt geïmplementeerd, zoals het is vastgesteld door de gemeente en door het Zorglandschap?
2. Wat gaat er goed in het implementatieproces?
3. Wat gaat er minder goed in het implementatieproces?
4. Wat is er nodig om perspectiefregie naar wens te kunnen implementeren?

Onderzoeksvraag 4: Wat moet er per gemeente in het beleid en in de praktijk nog bereikt worden om perspectiefregie te implementeren?

1. Welke stappen in het implementatieproces gaan nu nog volgen?
2. Hoe wordt de functie van perspectiefregisseur ingevuld in uw gemeente?
3. Welke middelen heeft de perspectiefregisseur daarvoor gekregen?
4. Hoe wordt de uitvoering van perspectiefregie gewaarborgd over de tijd?

Onderzoeksvraag 5: Wat zijn per gemeente de ervaren hoofdeffecten van perspectiefregie op het toekomstperspectief van de jeugdigen?

1. Wat gaat er goed in de uitvoering van perspectiefregie? Hoe komt dit?
2. Wat gaat er minder in de uitvoering van perspectiefregie? Hoe komt dit?
3. Wordt op dit moment met perspectiefregie het doel bereikt dat u voor ogen had? Hoe komt dit?

Onderzoeksvraag 6: Wat zijn per gemeente de ervaren neveneffecten van perspectiefregie?

1. Wat zijn de effecten van perspectiefregie op de betrokkenen volgens u? Wat zijn positieve en negatieve effecten? Wat zijn de effecten op jeugdigen, ouders/opvoeders, hulpverleners, enz.?

Afsluiting

1. Bedanken
2. Eventuele laatste vragen van de geïnterviewde

Topiclijst doorvragen diepte-interviews beleidsmedewerkers

Onderzoeksvraag 1: Hoe wordt per gemeente perspectiefregie ingepast in de huidige lokale ondersteuningsstructuur?

Nederlands Jeugdinstuut, 2016 (^)

Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d. (“)

1. Op welke manier is perspectiefregie geborgd in het gemeentelijk beleid?
 - a. In hoeverre is perspectiefregie opgenomen in het beleid? ^
 - b. Zijn er voornemens om in de toekomst hierop beleid te ontwikkelen? ^
 - c. Is perspectiefregie vastgelegd in een document, zoals een beleidsnotitie, kadernota of uitvoeringsplan? ^
 - d. Zet de gemeente voor perspectiefregie beleidsmaatregelen in (door de gemeente ingezet of belegd bij zorgverleners)? ^
 - e. Welke beleidsmaatregelen zet de gemeente in voor perspectiefregie, zoals protocollen of samenwerkingsafspraken? ^
 - f. Wat is de plek om de perspectiefregie te beleggen, toegepast op de lokale ondersteuningsstructuur? “
2. Wordt op dit moment de doelgroep van jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader bereikt door perspectiefregie?
 - a. Heeft de gemeente er zicht op hoeveel jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader bereikt worden door perspectiefregie? ^
 - b. Hoe groot is het deel jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader dat bereikt wordt door perspectiefregie? ^

Onderzoeksvraag 2: Wat zijn per gemeente de bevorderende en belemmerende factoren van de implementatie van perspectiefregie in het beleid en de praktijk?

Onderzoeksvraag 3: Welke randvoorwaarden zijn er per gemeente nodig om perspectiefregie te kunnen implementeren in het beleid en de praktijk?

Fleuren, Paulussen, Van Dommelen, & Van Buuren, 2014 (~)

Bijl, Eenshuistra, & Campbell, 2010 ()*

1. Wat bevordert of belemmert het implementeren van perspectiefregie?
 - a. In hoeverre is het doel van perspectiefregie duidelijk voor u? *
 - b. In hoeverre beschrijft de handreiking perspectiefregie in heldere stappen? ~ *
 - c. In hoeverre denkt u dat perspectiefregie goed uit te voeren is? *
 - d. In hoeverre is perspectiefregie volgens u gebaseerd op juiste kennis en aannames over de problematiek en wat ervoor nodig is om dat op te lossen? ~ *
 - e. In hoeverre biedt de handreiking de informatie en materialen die u nodig heeft om perspectiefregie te kunnen implementeren in het beleid? ~
 - f. In hoeverre ervaart u perspectiefregie als complex om in te zetten? ~
 - g. In hoeverre voelt u dat er ruimte is om perspectiefregie aan te passen aan de lokale situatie? *
 - h. In hoeverre is perspectiefregie passend om te gebruiken bij de doelgroep van jeugdigen in verblijf in het vrijwillig kader? ~ *

2. Op welke manier wordt het implementeren van perspectiefregie bevorderd of belemmerd door de verschillende betrokkenen, zoals jeugdigen of beleidsmakers?
 - a. Hoe staat u als professional tegenover perspectiefregie? (Bent u enthousiast? Heeft u uw bedenkingen?) *
 - b. In hoeverre denkt u dat perspectiefregie ethisch verantwoord is? *
 - c. In hoeverre staat u open om het beleid aan te passen aan perspectiefregie? *
 - d. Wat zijn voor uw werk de voordelen van perspectiefregie? / Wat zijn voor uw werk de nadelen van perspectiefregie? ~
 - e. In hoeverre vindt u het belangrijk dat perspectiefregie wordt gebruikt om de best passende hulp voor jeugdigen gericht op hun toekomstperspectief te realiseren? / In hoeverre vindt u het waarschijnlijk dat met perspectiefregie de best passende hulp voor jeugdigen gericht op hun toekomstperspectief wordt gerealiseerd? ~ *
 - f. In hoeverre verwacht u steun te krijgen van betrokkenen bij het invoeren van perspectiefregie? (In hoeverre verwacht u steun van collega's / management / ketenpartners?) ~

3. Op welke manier wordt het implementeren van perspectiefregie bevorderd of belemmerd door de organisatie?
 - a. In hoeverre is het inzetten van perspectiefregie formeel vastgelegd binnen de gemeente? ~
 - b. In hoeverre zijn er voldoende financiële middelen om perspectiefregie, zoals bedoeld in de handreiking, in te zetten? ~ *
 - c. Is er iemand aangewezen om de implementatie van perspectiefregie te coördineren binnen de gemeente? ~
 - d. In hoeverre is het management van de lokale toegang toegewijd aan het invoeren van perspectiefregie? *
 - e. Zijn er (actuele) ontwikkelingen in de organisatie die de implementatie van perspectiefregie in de weg kunnen staan? ~
 - f. In hoeverre en aan wie vindt er terugkoppeling plaats in de gemeente over de voortgang van de invoering van perspectiefregie? ~
 - g. In hoeverre worden lokaal de uitvoering en effecten van perspectiefregie gemonitord? *

4. Op welke manier wordt het implementeren van perspectiefregie bevorderd of belemmerd door de (maatschappelijke) context?
 - a. In hoeverre sluit perspectiefregie aan bij het lokale beleid? ~ *
 - b. In hoeverre sluit perspectiefregie aan bij de tendens in de samenleving? *

Onderzoeksvraag 4: Wat moet er per gemeente in het beleid en in de praktijk nog bereikt worden om perspectiefregie te implementeren?

Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d. (")

1. Hoe wordt de functie van perspectiefregisseur ingevuld in uw gemeente?
 - a. Is er altijd een perspectiefregisseur lokaal beschikbaar voor de jeugdige, ouder/opvoeders en betrokken hulpverleners, wanneer een jeugdige in het vrijwillig kader in een voorziening wordt geplaatst en verblijft? "

- b. Wordt perspectiefregie ook breder ingezet dan alleen voor jeugdigen in het vrijwillig kader in de jeugdhulp met verblijf? (Wordt perspectiefregie ingezet voor jeugdigen in andere vormen van verblijf / in andere levensdomeinen?) “
 - c. Wordt er bij reguliere plaatsing een perspectiefregisseur toegewezen op het moment van beschikken? “
 - d. Wordt er bij crisisplaatsing een perspectiefregisseur achteraf toegewezen? (Op welk termijn gebeurt dit meestal? Op welk termijn moet dit gebeuren volgens u? Hoe verhoudt de perspectiefregisseur zich tot de casuscoördinator?) “
2. Wat is de positie van de perspectiefregisseur binnen de lokale ondersteuningsstructuur van uw gemeente?
- a. Is perspectiefregie belegd bij de lokale toegang voor jeugdigen met het toekomstperspectief terug naar huis of naar zelfstandig wonen? “
 - b. Wie biedt perspectiefregie bij jeugdigen met het toekomstperspectief langdurig verblijf? “
 - c. Zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt met betrokkenen (bijv. verblijfsinstellingen, Veilig Thuis of Samen Veilig) over welke partij in welke situatie de verantwoordelijkheid/regie voor een casus heeft? “
 - d. Zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt met betrokkenen (bijv. verblijfsinstellingen, Veilig Thuis, Samen Veilig of andere betrokken hulpverleners) over erkenning van de rol van perspectiefregisseur (inclusief mandaat voor het afgeven van beschikkingen voor jeugdigen en het coördineren en monitoren op uitvoering van het perspectiefplan)? “
 - e. Zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt met betrokkenen (bijv. Samen Veilig) over de overgang van vrijwillig naar gedwongen kader en andersom? “
 - f. Is er bepaald hoeveel tijd de perspectiefregisseur krijgt? (Hoeveel tijd is dat? Gedurende welke periode zijn die uren beschikbaar?) “
3. Welke randvoorwaarden zijn belangrijk voor de uitvoering van perspectiefregie in uw gemeente?
- a. Heeft de perspectiefregisseur mandaat voor het afgeven van beschikkingen voor jeugdigen? “
 - b. Heeft de perspectiefregisseur mandaat voor het coördineren en monitoren op uitvoering van het perspectiefplan? “
 - c. Heeft de perspectiefregisseur aanvullende mandaten, zoals het afgeven van beschikkingen voor hulp aan ouders? “

Onderzoeksvraag 5: Wat zijn per gemeente de ervaren hoofdeffecten van perspectiefregie op het toekomstperspectief van de jeugdigen?

Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d. (“)

- 1. Welk effect heeft perspectiefregie tot nu toe op de doelstelling dat jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader de best passende hulp krijgen om het toekomstperspectief van de jeugdige te bereiken?
 - a. Zorgt perspectiefregie ervoor dat jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader met het toekomstperspectief ‘terug naar huis’ de best passende hulp krijgen gericht op het realiseren van dit toekomstperspectief? “

- b. Zorgt perspectiefregie ervoor dat jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader met het toekomstperspectief 'zelfstandig wonen' de best passende hulp krijgen gericht op het realiseren van dit toekomstperspectief? "
- c. Zorgt perspectiefregie ervoor dat jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader met het toekomstperspectief 'langdurig verblijf' de best passende hulp krijgen gericht op het realiseren van dit toekomstperspectief? "
- d. Is er sprake van één regisseur voor één gezin? "

Onderzoeksvraag 6: Wat zijn per gemeente de ervaren neveneffecten van perspectiefregie?

Marian van Leeuwen (<)

Marjolijn Zwanepol (/)

- 1. Welke (positieve of negatieve) neveneffecten van perspectiefregie op jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader en hun ouders/opvoeders ervaart u tot nu toe?
 - a. De lokale toegang heeft meer zicht op de werkwijze van jeugdhulp met verblijf. <
 - b. De lokale toegang ervaart tijdsdruk, omdat de uitvoering van perspectiefregie veel tijd kost (bijv. het reizen naar verblijfslocaties). <
 - c. Regie wordt te veel overgenomen van het gezin, omdat er verplicht een regisseur aanwezig is. /

Bijlage 2: Topiclijst focusgroep perspectiefregisseurs

Introductie

1. Marjolein (gespreksleider), Charlotte (ondersteuner) en Lotte (observant) stellen zich voor met naam, functie en taak in het huidige onderzoek.
2. Doel van de focusgroep:
Het doel van de focusgroep is om informatie te verzamelen over hoe perspectiefregie in de praktijk geïmplementeerd wordt en welke eerste effecten van perspectiefregie al ervaren worden. Daarnaast geeft dit de deelnemers ook de mogelijkheid om te horen hoe professionals in andere gemeenten omgaan met perspectiefregie en zo van elkaar te leren.
3. De deelnemers stellen zich voor met naam en functie.
4. Opname:
De focusgroep wordt opgenomen op video. Dit materiaal wordt gebruikt voor het huidige onderzoek om achteraf te kunnen analyseren wat er gezegd is.
5. Verwerking van de gegevens:
De interviews worden gebruikt binnen de monitor. Marjolein schrijft hier een rapport over. Hierin wordt op gemeenteniveau een beeld geschetst van de implementatie en effecten van perspectiefregie. Er worden geen namen en functies gekoppeld aan de gegevens uit de interviews, zodat de gegevens niet herleidbaar zijn tot een persoon.
6. Publicatie van de gegevens:
Het eindrapport wordt binnen het Zorglandschap gepresenteerd en gedeeld met de leden van het POA en hun achterban. Om de resultaten makkelijk met de achterban te delen wordt er een infographic gemaakt met de belangrijkste conclusies. Verder worden de resultaten verwerkt in de tussenrapportage van het Zorglandschap.
7. Planning:
Er worden vier stellingen besproken. De deelnemers worden als eerste gevraagd om hun eerste reactie in maximaal één zin op een Post-It te schrijven. Vervolgens gebruikt Marjolein deze Post-Its als input voor het verdere gesprek over de stelling. Marjolein kan doorvragen op bepaalde onderwerpen om daar meer over te weten te komen. Voor elke stelling is een kwartier de tijd. De tijd wordt bewaakt door Charlotte. Als het kwartier om is, mag degene die spreekt, haar beurt afmaken en vervolgens gaan we naar de volgende stelling.

09.00 – 09.10: Ontvangen deelnemers met koffie en thee in AL5.16, gegevens noteren, naamkaartjes uitreiken

09.10 – 09.15: Introductie

09.15 – 09.30: Stelling 1

09.30 – 09.45: Stelling 2

09.45 – 10.00: Stelling 3

10.00 – 10.15: Stelling 4

10.15 – 10.20: Afsluiting

10.20 – 10.30: Uitloop / napraten

8. Regels uitleggen:
 - Eén persoon praat per keer (belangrijk vanwege de opname).
 - Marjolein geeft beurten om iedereen aan het woord te laten komen.

- Elke gemeente gebruikt een andere terminologie, dus waar we hier over perspectiefregie praten, kan dat in elke gemeente anders genoemd worden (procesregie, casusregie, enz.). Ook elke gemeente verschilt in hoe breed perspectiefregie toegepast is. In principe hebben we het hier over jeugdigen in verblijf in het vrijwillig kader. Als je het over een andere doelgroep hebt, noem het erbij over welke doelgroep je het hebt.
- Het is belangrijk dat iedereen hier vrijuit kan praten. Daarom spreken we af dat alles wat hier in de groep wordt gezegd vertrouwelijk is en niet met anderen besproken wordt. Achteraf komt de rapportage die natuurlijk wel gedeeld mag worden.
- Je kunt om welke reden dan ook voortijdig de focusgroep verlaten en het gebruik van de informatie die je hebt gedeeld, intrekken.

Stellingen

1. Eigen regie van jeugdigen en hun ouders staat voorop; als er iets niet goed gaat, hoor ik het vanzelf wel.
(onderzoeksvraag 1 en 4)
2. Ik word door andere hulpverleners belemmerd in mijn rol als perspectiefregisseur.
(onderzoeksvraag 1 en 4)
3. Zoals ik perspectiefregie inzet, is een schoolvoorbeeld waar anderen nog wat van kunnen leren.
(onderzoeksvraag 2 en 3)
4. Door perspectiefregie wordt elke jeugdige begeleid naar zijn toekomstperspectief toe en zo valt geen enkele jeugdige meer tussen wal en schip.
(onderzoeksvraag 5 en 6)

Afsluiting

1. Marjolein bedankt de deelnemers.
2. Er wordt ruimte voor eventuele laatste opmerkingen of vragen van de deelnemers geboden.

Topiclijst doorvragen focusgroep perspectiefregisseurs

Stelling 1: Eigen regie van jeugdigen en hun ouders staat voorop; als er iets niet goed gaat, hoor ik het vanzelf wel. (onderzoeksvraag 1 en 4)

Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d.

1. Welke taken heeft u als perspectiefregisseur in uw gemeente?
 - a. Voert u als perspectiefregisseur de regie zo veel mogelijk in samenspraak met de jeugdige en de ouders/opvoeders?
 - b. Bent u als de perspectiefregisseur een vast aanspreekpunt voor vragen van de jeugdige en de ouders/opvoeders?
 - c. Stelt u als perspectiefregisseur samen met de jeugdige en de ouders/opvoeders een samenhangend perspectiefplan op met gezamenlijke doelen?
 - d. Beweegt u als perspectiefregisseur zich soms meer op de voorgrond en soms meer op de achtergrond, afhankelijk van waar de jeugdige zit in het traject?
 - e. Zijn er nog andere belangrijke taken die u als perspectiefregisseur heeft gekregen?

2. Welke competenties zijn belangrijk voor u als perspectiefregisseur?
 - a. Kunt u als perspectiefregisseur goed de hulpvraag achterhalen of inschatten?
 - b. Hebt u als perspectiefregisseur kennis van psychosociale problemen en ouderproblemen?
 - c. Kunt u als perspectiefregisseur feitelijk werken en aannames toetsen?
 - d. Zijn er nog andere belangrijke competenties die u als perspectiefregisseur moet hebben?

3. Welke randvoorwaarden zijn belangrijk voor de uitvoering van perspectiefregie in uw gemeente?
 - a. Heeft u als perspectiefregisseur voldoende capaciteit om casussen goed te kunnen volgen?
 - a. Kunt u als perspectiefregisseur gebruik maken van een ondersteunend systeem voor verslaglegging?
 - b. Bent u als perspectiefregisseur zichtbaar en bereikbaar voor cliënten?

Stelling 2: Ik word door andere hulpverleners belemmerd in mijn rol als perspectiefregisseur. (onderzoeksvraag 1 en 4)

Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d.

1. Welke taken heeft u als perspectiefregisseur in uw gemeente?
 - a. Houdt u als perspectiefregisseur zicht op de uitvoering van het perspectiefplan en stuurt u bij waar nodig?
 - b. Zorgt u als perspectiefregisseur voor duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden?
 - c. Bent u als perspectiefregisseur aanspreekpunt voor verblijfsinstellingen en andere betrokken hulpverleners?
 - d. Bent u als perspectiefregisseur procesverantwoordelijk? (Bent u als perspectiefregisseur verantwoordelijk voor de taken van signaleren, interveniëren, bespreekbaar maken of de hulp nog steeds de juiste is en vervolghulp inschakelen?)

- e. Zorgt u als perspectiefregisseur voor een goede overdracht bij de overgang naar 18+?
 - f. Zorgt u als perspectiefregisseur dat relevante informatie over de veiligheid van een jeugdige in overleg wordt gedeeld met de betrokken partijen, rekening houdend met de geldende wet- en regelgeving?
 - g. Bent u als perspectiefregisseur soms verantwoordelijk voor het zicht op veiligheid en maakt u waar nodig afspraken met het systeem of ziet u erop toe dat dit gebeurt? (Niet het geval wanneer Samen Veilig of de Raad voor de Kinderbescherming betrokken is of Veilig Thuis onderzoek uitvoert)
 - h. Neemt u als perspectiefregisseur deel aan de jeugdbeschermingstafel?
 - i. Zijn er nog andere belangrijke taken die u als perspectiefregisseur heeft gekregen?
2. Welke competenties zijn belangrijk voor u als perspectiefregisseur?
- a. Hebt u als perspectiefregisseur kennis van het lokale veld en de mogelijkheden voor gespecialiseerde hulp en weet u de juiste hulp in te schakelen?
 - b. Kunt u als perspectiefregisseur coördinerend en monitorend optreden?
 - c. Kunt u als perspectiefregisseur risico's voor veiligheid inschatten en er afspraken over maken?
 - d. Hebt u als perspectiefregisseur goede netwerkvaardigheden?
 - e. Bent u als perspectiefregisseur gedreven om de ontschotting uit te nutten?
 - f. Zijn er nog andere belangrijke competenties die u als perspectiefregisseur moet hebben?
3. Welke randvoorwaarden zijn belangrijk voor de uitvoering van perspectiefregie in uw gemeente?
- a. Heeft u als perspectiefregisseur voldoende mandaat en wordt u als perspectiefregisseur erkend door aanbieders?
 - b. Kunt u als perspectiefregisseur gemakkelijk naar overleggen op verschillende locaties?
 - c. Heeft u als perspectiefregisseur faciliteiten voor casusoverleg en het toetsen van visies of meningen?
 - d. Heeft u als perspectiefregisseur duidelijke afspraken met anderen over wie verantwoordelijk is?

Stelling 3: Zoals ik perspectiefregie inzet, is een schoolvoorbeeld waar anderen nog wat van kunnen leren. (onderzoeksvraag 2 en 3)

Fleuren, Paulussen, Van Dommelen, & Van Buuren, 2014 (~)

Bijl, Eenshuistra, & Campbell, 2010 ()*

1. Wat bevordert of belemmert het implementeren van perspectiefregie?
- a. In hoeverre is het doel van perspectiefregie duidelijk voor u? *
 - b. In hoeverre denkt u dat perspectiefregie goed uit te voeren is? *
 - c. In hoeverre ervaart u perspectiefregie om complex om in te zetten? ~
 - d. In hoeverre sluit perspectiefregie aan bij hoe u gewend bent om te werken? ~ *
 - e. In hoeverre is perspectiefregie passend om te gebruiken bij de doelgroep van jeugdigen in verblijf in het vrijwillig kader? ~ *

2. Op welke manier wordt het implementeren van perspectiefregie bevorderd of belemmerd door de verschillende betrokkenen, zoals jeugdigen of professionals?
 - a. Hoe staat u als professional tegenover perspectiefregie? (Bent u enthousiast? Heeft u uw bedenkingen?) *
 - b. In hoeverre staat u open om uw werkwijze aan te passen aan perspectiefregie? *
 - c. Wat zijn voor uw werk de voordelen van perspectiefregie? / Wat zijn voor uw werk de nadelen van perspectiefregie? ~
 - d. In hoeverre vindt u het belangrijk dat perspectiefregie wordt gebruikt om de best passende hulp voor jeugdigen gericht op hun toekomstperspectief te realiseren? / In hoeverre vindt u het waarschijnlijk dat met perspectiefregie de best passende hulp voor jeugdigen gericht op hun toekomstperspectief wordt gerealiseerd? ~ *
 - e. In hoeverre vindt u het tot uw functie horen om perspectiefregie in te zetten? ~
 - f. In hoeverre denkt u dat jeugdigen en hun ouders tevreden zullen zijn met perspectiefregie? ~
 - g. In hoeverre denkt u dat jeugdigen en hun ouders de voordelen zullen zien van perspectiefregie? *
 - h. In hoeverre denkt u dat jeugdigen en hun ouders mee zullen werken met perspectiefregie? ~ *
 - i. In hoeverre verwacht u steun te krijgen van betrokkenen bij het uitvoeren van perspectiefregie? (In hoeverre verwacht u steun van collega's / management / ketenpartners?) ~
 - j. In hoeverre denkt u dat het u lukt om perspectiefregie in te zetten? ~ *
 - k. In hoeverre denkt u dat u voldoende kennis heeft om perspectiefregie in te zetten? ~ *

3. Op welke manier wordt het implementeren van perspectiefregie bevorderd of belemmerd door de organisatie?
 - a. In hoeverre is het inzetten van perspectiefregie formeel vastgelegd binnen de lokale toegang? ~ *
 - b. In hoeverre is er een voldoende groot en stabiel personeelsbestand om perspectiefregie zoals bedoeld in te zetten? ~ *
 - c. In hoeverre is er voldoende tijd beschikbaar om perspectiefregie zoals bedoeld in te zetten? ~
 - d. In hoeverre zijn er voldoende materialen en voorzieningen beschikbaar om perspectiefregie zoals bedoeld in te zetten? ~
 - e. Is er iemand aangewezen om de implementatie van perspectiefregie te coördineren binnen de lokale toegang? ~
 - f. In hoeverre is het management van de lokale toegang toegewijd aan het invoeren van perspectiefregie en stimuleert het management het invoeren van perspectiefregie? *
 - g. Zijn er (actuele) ontwikkelingen in de lokale toegang die de implementatie van perspectiefregie in de weg kunnen staan? ~
 - h. In hoeverre heeft u gemakkelijk toegang tot informatie omtrent het inzetten van perspectiefregie (zoals de handreiking, uitvoeringsplannen en protocollen)? ~
 - i. In hoeverre en aan wie vindt er terugkoppeling plaats in de lokale toegang over de voortgang van de invoering van perspectiefregie? ~
 - j. In hoeverre worden lokaal de uitvoering en effecten van perspectiefregie gemonitord? *

Stelling 4: Door perspectiefregie wordt elke jeugdige begeleid naar zijn toekomstperspectief toe en zo valt geen enkele jeugdige meer tussen wal en schip. (onderzoeksvraag 5 en 6)

Nederlands Jeugdinstituut, 2016 (^)

Zorglandschap Jeugd Flevoland, z.d. (“)

Marian van Leeuwen (<)

Marjolijn Zwanepol (/)

3. Wordt op dit moment de doelgroep van jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader bereikt door perspectiefregie?
 - c. Heeft de lokale toegang er zicht op hoeveel jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader bereikt worden door perspectiefregie? ^
 - d. Hoe groot is het deel jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader dat bereikt wordt door perspectiefregie? ^

4. Welk effect heeft perspectiefregie tot nu toe op de doelstelling dat jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader de best passende hulp krijgen om het toekomstperspectief van de jeugdige te bereiken?
 - e. Zorgt perspectiefregie ervoor dat jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader met het toekomstperspectief ‘terug naar huis’ de best passende hulp krijgen gericht op het realiseren van dit toekomstperspectief? “
 - f. Zorgt perspectiefregie ervoor dat jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader met het toekomstperspectief ‘zelfstandig wonen’ de best passende hulp krijgen gericht op het realiseren van dit toekomstperspectief? “
 - g. Zorgt perspectiefregie ervoor dat jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader met het toekomstperspectief ‘langdurig verblijf’ de best passende hulp krijgen gericht op het realiseren van dit toekomstperspectief? “
 - h. Is er sprake van één regisseur voor één gezin? “

5. Welke (positieve of negatieve) neveneffecten van perspectiefregie op jeugdigen in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader en hun ouders/opvoeders ervaart u tot nu toe?
 - d. De lokale toegang heeft meer zicht op de werkwijze van jeugdhulp met verblijf. <
 - e. De lokale toegang ervaart tijdsdruk, omdat de uitvoering van perspectiefregie veel tijd kost (bijv. het reizen naar verblijfslocaties). <
 - f. Regie wordt te veel overgenomen van het gezin, omdat er verplicht een regisseur aanwezig is. /

Bijlage 3: Infographic “Volgens mij kunnen we niet meer zonder”

Volgens mij kunnen we niet meer zonder

Een kwalitatief onderzoek naar het implementatieproces en de ervaren effecten van perspectiefregie in de zes Flevolandse gemeenten

Beleidsmedewerkers jeugd

Onderzoeksgroep

Perspectiefregisseurs

Verschillen door lokale ondersteuningsstructuur

In de lokale ondersteuningsstructuur van de gemeenten zitten onderling verschillen. Dit leidt ertoe dat elke gemeente de functie perspectiefregie anders inpast in haar structuur. Verschillen zijn bijvoorbeeld welke term voor perspectiefregie wordt gebruikt, wie de perspectiefregisseur is en op welke doelgroep perspectiefregie wordt toegepast. Toch is elke gemeente zich bewust dat het sturen op toekomstperspectief belangrijk is in jeugdhulp met verblijf in het vrijwillig kader.

Bevorderende en belemmerende factoren

+ Competente medewerkers
- Onduidelijke taken voor de perspectiefregisseur

+ Duidelijke taken en verantwoordelijkheden van de partijen
- Actieve samenwerking met partijen

Randvoorwaarden, ambities en effecten

Praktisch en organisatorisch

Doorontwikkelen van perspectiefregie
Verbeteren van samenwerking met partijen

Nog geen duidelijke effecten
Nog geen perspectiefregisseur voor alle jeugdigen in de doelgroep

Aanbevelingen

- ✓ Stel de taken van de perspectiefregisseur vast en faciliteer deze
- ✓ Verbeter de samenwerking met andere partijen
- ✓ Breng het zorglandschap op orde
- ✓ Monitor de effecten
- ✓ Zorg voor duidelijke richtlijnen vanuit het Zorglandschap